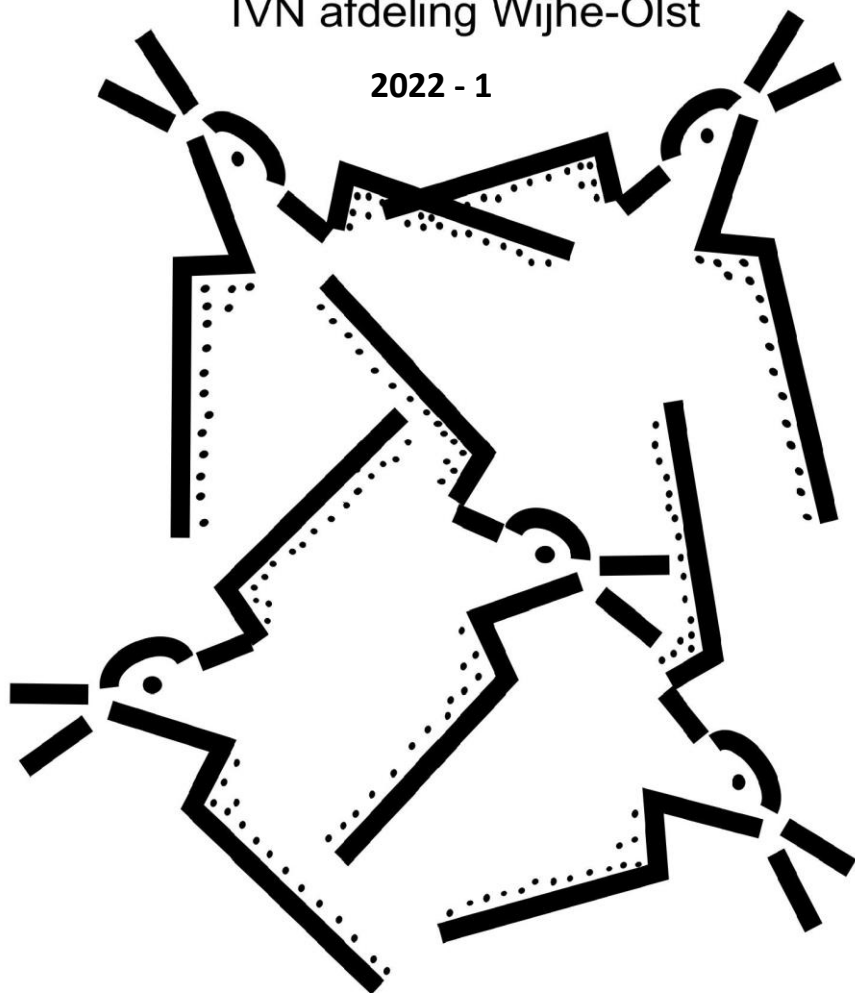


de Grutto

IVN afdeling Wijhe-Olst

2022 - 1



www.ivn.nl/afdeling/de-grutto-wijhe-olst

Stevens Optiek



We hebben
de gehele
collectie van Red
Kinderbrillen

GRATIS oog-en oogdrukmeting

Uitgebreide collectie modieuze monturen

Maak nu een afspraak:

Langstraat 76 - 8131 BE Wijhe - 0570 525335

Kijk ook eens op

[www.ivn.nl/afdeling/
de-grutto-wijhe-olst](http://www.ivn.nl/afdeling/de-grutto-wijhe-olst)



Albert Heijn Boomgaard

Openingstijden:

Maandag t/m donderdag: 08.00 - 20.00 uur

Vrijdag: 08.00 - 21.00 uur

Zaterdag: 08.00 - 19.00 uur

Zondag: *Nieuw!* → **12.00 - 18.00 uur**

GRATIS voor de deur parkeren! Gewoon bij  Boomgaard.

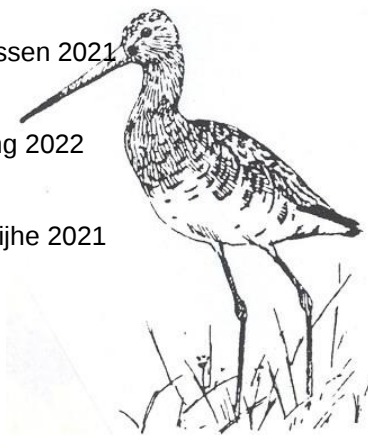
AH Boomgaard Oranjelaan 2 8131 DB Wijhe tel: (0570) 521 597 fax: (0570) 522 711

In deze Grutto

I.v.m. spam: @ = #

Februari 2022 nummer 1

Van de redactie	2
Activiteiten	2
Activiteiten elders	6
Gezocht!!!	7
Voor de jeugd	8
Van het bestuur	8
Jaarverslag secretaris 2021	13
Jaarverslag Landschapsonderhoud 2021	16
Jaarverslag Amfibieën 2021	17
Jaarverslag Vogels 2021	19
Jaarverslag Stadsvogels 2021	20
Jaarverslag Roofvogels 2021	21
Jaarverslag Torenvalkkasten 2021	22
Jaarverslag Uilen 2021	24
Jaarverslag Weidevogelbescherming 2021	27
Jaarverslag Heemtuin 2021	28
Jaarverslag Planten 2021	31
Jaarverslag Lezingen, excursies, cursussen 2021	32
Jaarverslag Jeugd 2021	32
Jaarverslag De Grutto 2021	33
Financieel jaarverslag 2021 en Begroting 2022	33
Heemtuinplant... uitgelicht	34
Jaar van de merel	35
Planteninventarisatie Buitenwaarden Wijhe 2021	36
Vogelwaarnemingen in Olst-Wijhe	41
Wist u dat....	43
Oplossing vogelsilhouettenraadsel	43
IVN de Grutto en belastingaftrek	43
Bestuur	44
Contactpersonen werkgroepen	44



Kopijsluitingsdata 1 februari; 1 mei; 1 september; 1 december.

Redactie Marth van Roij redactie#ivn-wijhe-olst.nl
Kerkpadsblok 35 8131 WX Wijhe Tel. 0570-52269

Lidmaatschap

De contributie (€ 24,- per jaar) wordt geïnd door het landelijke bureau van IVN. Dat zorgt voor een factuur of de contributie wordt via een automatische incasso afgeschreven.

U dient het lidmaatschap voor het volgende jaar vóór 1 december schriftelijk op te zeggen bij Ans Rijpkema, Hamelweg 12, 8131 RV Wijhe of ans#ivn-wijhe-olst.nl.

Van de redactie

Kunnen we opgelucht ademen? De coronaontwikkelingen zijn op het moment dat ik dit schrijf zodanig dat binnenkort de coronamaatregelen heel sterk versoepeld gaan worden. Zoals het er naar uitziet, zouden de activiteiten die nu op de activiteitenkalender staan doorgang kunnen vinden. Hou voor de zekerheid onze site en de kranten in de gaten. Zoals je ziet is er ondanks Corona weer een nieuwe Grutto uitgekomen. En, in dit eerste, extra dikke nummer van dit nieuwe jaar staan naast de gebruikelijke rubrieken alle jaarverslagen van onze werkgroepen. Dus heel veel te lezen! Naast goed nieuws helaas ook de dreigende opheffing van de werkgroep Weidevogelbescherming. Dat is het gevolg van een jarenlange dramatische achteruitgang van weidevogels, waaronder 'onze' Grutto, die ook in onze weidevogelgebieden zichtbaar is. Op woensdag 23 maart 2022 is weer de jaarlijkse ledenvergadering met op de agenda wijzigingen van statuten en huishoudelijk reglement van onze afdeling. Bij deze Grutto vind je - als je lid bent - de voorstellen hiervoor. Het bestuur licht de wijzigingen toe in een begeleidende brief daarbij. Om praktische redenen ontvangen alle leden deze documenten los bij deze Grutto. Kom je ook naar de ALV om mee te praten over de voorstellen?

Graag wens ik je veel lees-, kijk-, en doeplezier met dit nieuwe nummer.

Marth van Roij.



Kijk eens op
ivn.nl/afdeling/de-grutto-wijhe-olst.
Daar vind je ook de Grutto maar dan
met plaatjes in kleur.

Activiteiten

Over alle hierna genoemde en eventuele nog te organiseren activiteiten van IVN-afdeling De Grutto

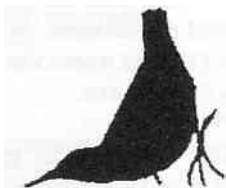
Wijhe-Olst, staat normaliter een week van tevoren (nadere) informatie in de plaatselijke en regionale kranten en huis-aan-huisbladen. Op www.ivn.nl/afdeling/de-grutto-wijhe-olst en op facebook staan ook de laatste berichten rondom de excursies. Deelname aan excursies is meestal gratis, maar we zijn blij met een vrije gift.

Als gevolg van de Coronacrisis geldt voor alle geplande activiteiten een voorbehoud en worden de dan geldende coronaregels gehanteerd. Volg onze site en de kranten!

Datum 2022	Activiteit	Locatie	Trekker
Za 12 maart	NL Doet, heemtuin voorjaarsklaar maken	Heemtuin	Annet
Za 12 maart	Landschapsonderhoud	Diverse	Oege
Za 19 (26) maart	Padden overzetten jeugd	Onder de Gelder	Hanne
Woe 23 maart	ALV + korte film	Langhuus Wijhe	Roos, Elly
??? maart	Opening Paddenpoel	Paddenpoel	Hanny, Elly, Roos
Ma 28 maart	Vogelzangwandeling voor leden en donateurs	Wijhe	Jan Klungers
Ma 4 april	Vogelzangwandeling voor leden en donateurs	Wijhe	Jan Klungers
Ma 11 april	Vogelzangwandeling voor leden en donateurs	Wijhe	Jan Klungers
Vr 15 april	Rondleiding en proeverij	Heemtuin	Annet
Ma 25 april.	Vogelzangwandeling voor leden en donateurs	Wijhe	Jan Klungers
Ma 9 mei	Vogelzangwandeling voor leden en donateurs	Wijhe	Jan Klungers
Zo 15 mei	Verrekijkerexcursie	Het Hamel	Elly
Ma 16 mei	Vogelzangwandeling voor leden en donateurs	Wijhe	Jan Klungers
Za 18 of 25 juni	Fietstocht		Elly
??? Juli, augustus	Marker Wadden of?	Nog niet bekend	Bestuur
Za 3 september	Diekdagen, kraam bemensen?	Wijhe	Bestuur
Zo 2 oktober	Paddenstoelen	Zoogenbrink	Annet
Za 8 oktober	Landschapsonderhoud	Diverse	Keimpe
Za 12 november	Landschapsonderhoud	Diverse	Keimpe
??? november	Lezing	Wijhe	?
Za 5 november	Landelijke natuurwerkdag	Heemtuin	Annet
Za 10 december	Landschapsonderhoud	Diverse	Keimpe

Bezoek de heemtuin

De hele winter blijft heemtuin “Veermans Hof IJsselflora” aan de Bongerd in Wijhe elke dag geopend. Zeker nu de paden verhard zijn is het heerlijk lopen door de heemtuin. In het voorjaar wordt het ingangshek weer hersteld en worden de routepalen en spreukbordjes vervangen.



Vanaf half maart zullen de eerste naambordjes van planten er al weer staan. In die tijd beginnen er weer allerlei voorjaarsbloemen te bloeien. Het lenteklokje, voorjaarsheimbloem, wilde narcis, longkruid en winterakoniet fleuren de tuin dan al weer helemaal

op. Ook het maarts viooltje, het speenkruid en de holwortel zijn dan vast al weer in bloei te vinden. U kunt er vrij rondwandelen of vanaf een bankje genieten van de tuin. Vergeet u niet uw naam in het gastenboek te schrijven?

Werken in de heemtuin - Oproep vrijwilligers!

Op 15 maart opent heemtuin "Veermans Hof IJsselflora" weer helemaal voor bezoekers. Dat betekent dat vanaf die datum er weer aan onderhoud moet worden gedaan in de heemtuin. We hebben een aantal vrijwilligers, maar meer handen, zeker sterke, zijn altijd welkom, vooral op de donderdagochtend.

De heemtuin is weer ingeschreven voor **NL Doet**, de landelijke vrijwilligersdag. Voor NL Doet zoeken we mensen die ons op **zaterdag 12 maart van 9.00-12.00 uur 2022** willen komen helpen. De heemtuin

"Veermans Hof IJsselflora" gaan we weer helemaal klaarmaken voor het nieuwe seizoen! We harken het blad weg en vegen de paden schoon. Er wordt gesnoeid en een aantal perken worden onder handen genomen. De bruggen, infoborden en banken worden schoongemaakt en we zetten de eerste naambordjes bij planten. Zie ook onze oproep op nl doet.nl.

Tegenprestatie is: koffie/thee + zelfgebakken koek en taart!

Vanaf 17 maart zijn er elke donderdagochtend vanaf 9.00 uur mensen aan het werk in de heemtuin. Ook op woensdagavond wordt er gewerkt vanaf 30 maart vanaf ongeveer 19.00 uur tot het donker wordt.



Iedereen, die het gezellig vindt om samen deze tuin mooi te maken en houden, is altijd welkom! Ook als je maar incidenteel kunt. Het werk in de heemtuin leer je onder leiding van anderen kennen. Dus ook als je geen verstand hebt van een heemtuin, kun je komen helpen!

Lijkt het je leuk om mee te werken in de heemtuin en wil je een eerste keer komen kijken hoe dat gaat: meld je dan bij Annet van der Veen, heemtuin#ivn-wijhe-olst.nl of tel 0570-523937 of kom gewoon langs!.

Landschapsonderhoud

De werkgroep Landschapsonderhoud gaat dit winterseizoen op **zaterdag 12 maart 2022** nog een keer aan de slag met (voornamelijk) wilgen knotten.

We verzamelen om 8:30 uur op het parkeerplein voor de Albert Heijn in Wijhe en vertrekken van daar naar de werkplek.

We werken tot ongeveer 12:30 uur. Voor koffie en na afloop een eenvoudige lunch wordt gezorgd door de boer of grondeigenaar. Bij erg slecht weer gaat het niet door. Nodig zijn stevige werkschoenen, sterke werkkleding, die ook tegen een beetje regen bestand moet zijn en zin om in de vrije natuur met een prettige groep mensen te werken. Voor goed



gereedschap (we werken alleen met handgereedschap) wordt gezorgd en ook op de veiligheid wordt goed gelet.

Lees vooraf ook het artikel Knotafspraken en het artikel Protocol Gereedschap Knotacties 2020-2021 die je kunt vinden op ivn.nl/afdeling/de-grutto-wijhe-olst/reglementen.

Dan kunnen we weer flink aan de bak in ieder geval!

Graag 1 week van tevoren opgeven als je mee wil doen, dan weten we hoeveel gereedschap, koffie en eten we moeten regelen.

Nieuwe mensen zijn van harte welkom, evenals nieuwe werkplekken.

Voor informatie zie ivn.nl/afdeling/de-grutto-wijhe-olst of bel of mail naar coördinator Oege Verhagen, tel. 0570-522765 of landschapsonderhoud#ivn-wijhe-olst.nl.

Jaarvergadering IVN-afdeling Wijhe-Olst

Het bestuur van het IVN-afdeling Wijhe-Olst nodigt u uit voor de jaarlijkse algemene ledenvergadering op **woensdag 23 maart 2022**. De vergadering begint om 19:30 uur in het Langhuus te Wijhe. De agenda van de vergadering staat elders in deze Grutto.

Op deze vergadering zal een voorstel tot wijziging van de Statuten en van het Huishoudelijk Reglement op de agenda staan, waarvoor uw instemming zal worden gevraagd.

Gelet op de ontwikkelingen van het Coronavirus en daardoor de onzekerheid of fysiek vergaderen mogelijk is, vragen wij u om u **uiterlijk op woensdag 16 maart 2022 aan te melden via secretaris#ivn-wijhe-olst.nl**, mocht de vergadering digitaal moeten plaatsvinden.

Zie ook 'Van het bestuur', elders in dit nummer.

We rekenen op uw komst!

Vogelzangwandelingen

Al enkele jaren organiseerden we vogelzangwandelingen. In 2020 en 2021 hebben we die afgelast in verband met de coronapandemie. We hopen dat ze nu wel door kunnen gaan.

Op maandagavonden vanaf het begin van de zomertijd tot half mei proberen we tijdens de wandelingen de zang van de verschillende vogelsoorten te leren herkennen. Dat vraagt doorgaande oefening. In het volgende voorjaar ben je vaak een flink deel weer vergeten, maar hoe langer je het doet, hoe sneller je er weer in zit.

Nachtegaal



Meestal gaan we daarvoor naar de Duursche waarden of het ooibos. Er is daar een grote variatie aan zangvogels te beluisteren. Als er op andere locaties een soort te beluisteren is die we in de Duursche Waarden niet kunnen beluisteren kunnen we daar ook een keer afspreken.

We beginnen meteen na het ingaan van de zomertijd. Het is dan 's avonds lang genoeg licht en het aantal zingende vogelsoorten is dan nog beperkt. Geleidelijk komen er steeds meer soorten bij.

Data: **28 maart; 4, 11 en 25 april; 9 en 16 mei 2022.** We vertrekken altijd om 19.00 uur en ik laat de deelnemers steeds de vertrekplaats weten. We houden het aantal deelnemers beperkt. Er komt geen bericht van deze wandelingen in de kranten. De natuurgidsen van Staatsbosbeheer zijn wel uitgenodigd om mee te wandelen.

Mijn gezondheid laat me nog wel eens in de steek, dus ik moet de mogelijkheid hebben om een mailtje te sturen dat ik er die keer niet bij ben. Maar dat hoeft je niet te beletten om gewoon op stap te gaan. Ik wil dus graag dat je het me per mail laat weten als je mee wilt doen: Jan Klungers, j.klungers@planet.nl.

Rondleiding en proeverij in de heemtuin

Heeft u al eens kruidenboter van kraailook of daslook geproefd of kruidenthee uit onze tuin? In heemtuin "Veermans Hof IJssel flora" valt er in het voorjaar al heel wat te ontdekken.

Komt u op **vrijdag 15 april 2022** proeven en luisteren naar de verhalen achter de bloemen en planten? De aanvangstijd is 19.00 uur en de rondleiding + proeverij duurt ongeveer 1 uur. U hoeft zich niet van te voren op te geven en een vrijwillige gift wordt op prijs gesteld.

Voor groepen kunnen er ook rondleidingen op maat aangevraagd worden. Informatie: Annet van der Veen 0570-523937 heemtuin#ivn-wijhe-olst.nl

Activiteiten elders

Activiteiten andere IVN-afdelingen en KNNV-Zwolle

Zodra dat in verband met de Coronamaatregelen weer kan, worden weer activiteiten georganiseerd. Deze kun je dan zoals gebruikelijk vinden op de site van IVN Zwolle, IVN Deventer, IVN Raalte en de site van het KNNV Zwolle onder activiteiten. Hopelijk kunnen er weer uiteenlopende excursies en cursussen georganiseerd worden, door het IVN en/of het KNNV soms in samenwerking met andere organisaties.

Zo kun je dan weer op de sites, afhankelijk van de tijd van het jaar, bijvoorbeeld informatie vinden over excursies en cursussen over amfibieën, vlinders wilde planten, insecten, vogels etc.

Zie www.ivn.nl/afdeling/ivn-raalte, www.ivn.nl/afdeling/deventer,
www.ivnzwolle.nl en www.knnv.nl/zwolle/activiteitenprogramma.
Hou dus deze sites in de gaten!

Earth Hour

Dit jaar vindt Earth Hour plaats op zaterdag
26 maart 2022 om 20:30 - 21:30 u.

Elk jaar, op de laatste zaterdag van maart om 20.30 uur, tonen miljoenen mensen over de hele wereld hun steun voor onze planeet, met als doel het bewustzijn vergroten van natuurverlies en klimaatverandering - de twee grootste bedreigingen voor ons ene huis, de aarde.

Maar Earth Hour is meer dan alleen een uur voor de planeet - het is een beweging voor onze toekomst. En het is meer dan alleen een symbool van steun - het is een katalysator voor dringende verandering in een van onze meest cruciale jaren tot nu toe. Meer info vind je op earthhour.org.



Gezocht!!!

Bestuursleden en coördinatoren

Het IVN Wijhe-Olst blijft zoeken naar bestuursleden om het bestuur verder te versterken.

Ook zoeken we opvolging voor de coördinatoren van de werkgroepen Natuur en milieubeleid, Excursies, Vogels, Roofvogels en Weidevogelbescherming.

Verder zijn we op zoek naar iemand die de organisatie van het jaarprogramma activiteiten op zich wil nemen.

Zou je hier graag meer over willen weten, neem dan contact op met het bestuur. Zie contactgegevens achter in dit blad.

Coördinator gezocht voor werkgroep Roofvogels

Wij zijn een werkgroep van enthousiaste vrijwilligers die het broedsucces van roofvogels in delen van onze gemeente in kaart brengen. Wij zoeken iemand die de coördinatie tussen de leden onderhoudt en de contacten met andere betrokken natuur- en terrein beherende organisaties. Ook organiseert de coördinator het jaarlijkse werkoverleg, ondersteunt werkgroepleden bij digitale gegevensverwerking en verzorgt de publiciteit naar buiten. Van de nieuwe coördinator wordt niet verwacht dat deze ook mee het veld in gaat. Uiteraard is dit wel mogelijk als de interesse er is. Wil je meer weten hierover neem dan contact op met het bestuur. Zie contactgegevens achter in dit blad.

Idee of begeleiding excursie of wandeling

Heb je zelf een idee voor een te houden excursie of wandeling of wil je een keer een excursie of wandeling (bege)leiden in een gebied dat je goed kent of op een van de vele mooie plekjes die onze gemeente Olst-Wijhe rijk is? Of lijkt je dat gewoon leuk om te doen, neem dan contact op met Elly Luttikholt tel. 0570-523427 of voorzitter#ivn-wijhe-olst.nl.

Voor de jeugd

Vogelsilhouettenraadsel

Dit keer geen verhaaltje maar een puzzeltocht door dit hele nummer van de Grutto. Dus zoek de silhouetten van vogels. Hier staat er een. De rest staat verspreid in deze Grutto. Het zijn er 9. Weet jij welke vogels het zijn? Hier alvast voor elke vogel één hint. Let op, de vogels staan niet op volgorde van de hints.

- Zijn snavel lijkt op een lepel.
- Deze vogel stond op een briefje van honderd gulden.
- Deze vogel voelt zich thuis in België.
- Is deze vogel zo gek op de winter?
- Deze vogel blijft zonder lijm aan de boomstam hangen.
- Welke vogel wordt een wijze vogel genoemd?
- Hoe heet de vogel die kindertjes brengt?
- Een seizoen per jaar is deze vogel koning.
- Het vinden van het eerste ei van deze vogel was vroeger een belangrijke gebeurtenis.
- Deze vogel is helemaal zwart.

Misschien weet je gelijk al welke vogels het zijn. Maar, als je ze allemaal hebt gevonden en benoemd, kunt je achterin het blad kijken of jouw antwoorden kloppen. Succes!



Bron: Zwols Natuurtijdschrift.

Van het bestuur

Er ligt al weer snel een nieuwe Grutto omdat in maart altijd de ALV is, dit jaar is dat op woensdag 23 maart 2022 om 19:30 uur. Dit keer is het een belangrijke ALV, omdat voorstellen voor nieuwe statuten en huishoudelijk reglement worden besproken. De nieuwe Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR) legt ons namelijk andere verplichtingen op dus moeten we onze statuten en huishoudelijk reglement aanpassen.

De WBTR is bedoeld om bestuur en toezicht van verenigingen en stichtingen te verbeteren. Er zijn regels opgesteld over taken, bevoegdheden, verplichtingen en aansprakelijkheid. De overheid wil met de wet voorkomen dat wanbestuur, onverantwoordelijk financieel beheer,

zelfverrijking, misbruik van posities en andere ongewenste activiteiten verenigingen en stichtingen schaden. De wet gaat dat tegen door procedures en verantwoordelijkheden met elkaar te bespreken en vast te leggen.

Wij zullen in die vergadering om uw instemming vragen.

Bent u lid van onze afdeling Wijhe-Olst, dan vindt u de Statuten en het Huishoudelijk Reglement samen met een brief met toelichting op onze wijzigingsvoorstellen apart toegevoegd aan deze Grutto.

Met name onze secretaris Roos heeft zich enorm ingespannen om deze taaie kost correct op papier te krijgen. We hopen op een hoge opkomst waardoor veel leden kunnen stemmen over de wijzigingsvoorstellen.

Omdat er zoveel te bespreken en te besluiten is, hebben we besloten om dit keer geen lezing of presentatie te organiseren na afloop van de vergadering. Wel willen we de avond afsluiten met een korte film en een hapje en een drankje.

Als bestuur zijn we vooral bezig geweest met bovenstaande en dit heeft veel tijd en energie gekost.

Helaas is de nieuwjaarswandeling en het knotten in januari niet doorgegaan, weer vanwege de aangescherpte coronaregels. Hopelijk kunnen de komende geplande activiteiten wel doorgaan. Tot ziens op de ALV!

Elly Luttkholt, voorzitter.

Jaarvergadering IVN afdeling De Grutto Wijhe-Olst

23 maart 2022: 19:30 uur (inloop 19:15 uur)

Graag **uiterlijk woensdag 16 maart 2022 aanmelden via secretaris#ivn-wijhe-olst.nl** mocht de vergadering digitaal moeten plaatsvinden.

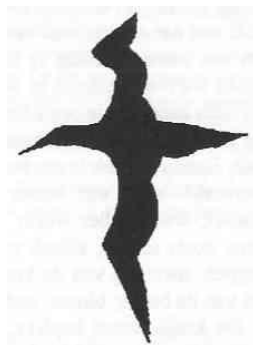
De wijziging van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement van de afdeling is geagendeerd!

De bij deze wijziging behorende stukken ontvangt u los bij deze Grutto. De overige stukken vindt u in deze Grutto, behalve het verslag van de ALV op 3 maart 2021. Dat staat in de Grutto 2021-2. De financiële stukken over 2021 zijn op 23 maart in te zien of op te vragen via penningmeester#ivn-wijhe-olst.nl.

AGENDA

1. Opening en mededelingen:
 - a. overlijden van leden;

- b. nieuwe coördinatoren;
- c. overige mededelingen.
- 2. Verslag jaarvergadering van 3 maart 2021 (zie Grutto nr. 2 uit 2021).
- 3. Vacatures:
 - a. Vacature bestuurslid Ronald Boerkamp. Ronald heeft al drie termijnen gediend en is nu niet herkiesbaar.
 - b. Aftredend bestuurslid: penningmeester. Het bestuur stelt voor om Michiel Faber te herkiezen.
 - c. Vacatures werkgroepcoördinatoren: Roofvogels, Excursies, Vogels, Natuur- en Milieubeleid, Weidevogelbescherming. Het bestuur verzoekt kandidaten zich te melden.
- 4. Voorstel tot wijziging statuten van de vereniging:
 - 4.1 reden en tijdplan;
 - 4.2 uitleg verschilpunten;
 - 4.3 besluitpunten.Stemming over de keuzes – **BESLUITEN**
- 5. Voorstel tot wijziging Huishoudelijk Reglement:
 - 5.1 uitleg tijdplan;
 - 5.2 uitleg verschilpunten;
 - 5.3 besluitpunten.Stemming over de keuzes – **BESLUITEN**



Indien aangenomen:

- Stemming over de gehele wijziging van Statuten
- Stemming over de gehele wijziging van Huishoudelijk Reglement
- 6. Voordracht en benoeming lid continuïteitscommissie.
Het bestuur heeft Willem Blom bereid gevonden om lid van deze commissie te worden en stelt dan ook voor om hem in de continuïteitscommissie te benoemen.
- 7. Besluit tot machtiging van voorzitter en secretaris om de vereniging bij de notaris te vertegenwoordigen bij het verlijden van de akte van nieuwe statuten en huishoudelijk reglement.

PAUZE

- 8. Verslagen bestuur en werkgroepen over 2021:
 - 8.1. Jaarverslag secretaris 2021;
 - 8.2. Jaarverslagen werkgroepen 2021;
 - 8.3. Financieel jaarverslag 2021;
 - 8.4. Kascontrolecommissie.
- 9. Financiën - Begroting 2022.
- 10. Besluit tot kwijting van het bestuur voor het beleid over het afgelopen boekjaar.
- 11. Benoeming kascontrolecommissie 2022-2023:
De kascontrolecommissie over 2021 bestond uit Oege Verhagen en Willem Denekamp. Reserve lid is Ine de Groot. Oege treedt af en voor hem moet een ander reservelid worden benoemd.

Boni

**Supermarkt Wijhe
Langstraat 83
8131 BB Wijhe**

Openingstijden

Maandag	8.00 - 20.00 uur
Dinsdag	8.00 - 20.00 uur
Woensdag	8.00 - 20.00 uur
Donderdag	8.00 - 20.00 uur
Vrijdag	8.00 - 21.00 uur
Zaterdag	8.00 - 20.00 uur
Zondag	12.00 - 17.00 uur

Thuis bij Boni.

Waarom Frits v.d. Linden?

- ruim 1.000 m² woonplezier
- grote voorraden
- snelle levering
- goede service en garantie
- eigen stoffeers
- geen aanbetaling
- gratis offertes
- vrijblijvend meten & advies
- grote collectie
- gratis parkeren

VOEL JE THUIS

**Het vertrouwde
adres voor al uw**

*in je
eigen omgeving!*

- PVC vloeren
- Laminaat
- Tapijt
- Vinyl
- Raamdecoratie
- Gordijnen



FRITS V.D. LINDEN
WONINGSTOFFERING

www.fritsvanderlinden.nl



TEGELHUYNS

— WIJHE —

Specialist in warme vloeren!



Een minimale ecologische voetafdruk is voor ons belangrijk: we zijn bijna energie neutraal met energiezuinige verlichting, een warmtepomp, een pelletkachel en een dak vol met zonnepanelen. We rijden deels 100% elektrisch. In onze showroom vindt u diverse tegels die geproduceerd zijn met minimale belasting van het milieu, o.a. doordat er gerecycled materiaal in de tegels is verwerkt en dit ziet u niet in het eindresultaat!

- zeer ruime collectie vloer-
tegels
- badkamertegels
- keukentegels
- aanleg vloerverwarming

Tegelhuy's Wijhe
Enkweg 1b, Wijhe
www.tegelhuys.nl



U bent van harte welkom! Allon, Daisy, Ingrid en Sandra

PAUZE

13. Korte film over een IVN onderwerp (onder voorbehoud).

14. Wat verder ter tafel komt en afsluiting met hapje en drankje.

We rekenen op uw komst!

Elly Luttikholt, voorzitter en Roos van der Burg, secretaris.

Jaarverslag secretaris 2021

Het jaar 2021 was wederom een jaar dat getekend werd door de corona pandemie. Veel geplande activiteiten konden niet doorgaan, enkele activiteiten in de buitenlucht konden op beperkte schaal wel plaatsvinden. Daarbij waren o.a. activiteiten van de knotploeg, een excursie in de herfstvakantie voor kinderen en een excursie naar de Marker Wadden.

Jaarvergadering 2021

Op 3 maart 2021 is de jaarvergadering gehouden, voor het eerst digitaal. Er waren 15 leden aanwezig en 2 afmeldingen. Zowel het jaar 2020 als het jaar 2019 zijn in die ALV behandeld. Zie voor het verslag: De Grutto, 2021-2.

Na de pauze heeft Herman Lankhorst, IVN lid en lid van de stichting Noordmanshoek, verteld over de plannen omtrent het project Noordmanshoek, waarin drie voorstelrichtingen aan de orde kwamen. Tijdens deze jaarvergadering zijn zowel Hanny van der Werff als Jaap Gerkes afgetreden. Elly Luttikholt resp. Roos van der Burg werden als hun opvolgers gekozen en hebben op dat moment het stokje overgenomen. Ook werd Ans Rijpkema benoemd als algemeen bestuurslid. Zij gaat zorgen voor de ledenadministratie.

Algemeen

Vanaf de ALV in maart 2021 is het bestuur als volgt samengesteld: Elly Luttikholt, voorzitter; Roos van der Burg, secretaris; Michiel Faber, penningmeester; Ronald Boerkamp, lid en Ans Rijpkema, lid. Er waren wel nog steeds wat vacatures bij de coördinatoren. Zoals is afgesproken met de werkgroepen zijn de coördinatoren van de werkgroepen ook in 2021 weer betrokken bij de bestuursactiviteiten wat een taakverlichting voor het bestuur is.

Het bestuur is in 2021 viermaal (10 feb, 24 feb, 9 juni, 8 december) bij elkaar geweest. Er is regelmatig contact geweest tussen de bestuursleden, bilateraal, via mail of per telefoon. Met de coördinatoren is twee keer vergaderd, op 28 april en 8 september.

Ook in 2021 hebben wij weer voor vergaderingen gebruik gemaakt van de faciliteiten van de Zorgboerderij Het Hamel in Wijhe. Het Hamel biedt

dagverzorging aan ouderen. Als tegenprestatie verzorgt de werkgroep Landschapsonderhoud het knotten van de wilgen bij Het Hamel. Maar de meeste vergaderingen waren dit jaar noodgedwongen digitaal.

De nieuwe voorzitter en secretaris hadden op 20 april de overdracht met de afgetreden secretaris. Overleg met de redacteur van De Grutto was op 31 mei. Overleg met de penningmeester was op 24 augustus. Als nieuwe voorzitter heeft Elly via zoom deelgenomen aan drie districtsvergaderingen. Hierin werd afscheid genomen van Peter Adema (NMO) als vertegenwoordiger IVN bij NMO. Peter Mol heeft nu, als IVN senior projectleider Overijssel, het IVN consuletschap bij NMO overgenomen. Joline de Weerd is IVN regiodirecteur regio Oost, Flevoland, Gelderland en Overijssel. Meer samenwerken tussen beroepskrachten en vrijwilligers is een van de speerpunten.

Op 1 juli 2021 bestond de vereniging 25 jaar in de huidige vorm als IVN-afdeling de Grutto Wijhe-Olst. Op 1 augustus is er een receptie gehouden voor die jubilarissen, die sinds de oprichting van de afdeling 25 jaar geleden lid zijn geweest; een niet onaanzienlijk deel van hen was al lid van de voorlopers van onze afdeling. De receptie werd gehouden voor 33 jubilarissen, waarvan 12 aanwezig, en het bestuur plus Jaap en Hanny die zo afscheid konden nemen.

De heemtuin bestond 50 jaar. De viering moest door Corona helaas beperkt blijven. Toch werd het een succes, met de tekenwedstrijd voor kinderen, en vrijwilligers die in het zonnetje zijn gezet met een traktatie. De afdeling heeft dit jaar niet aan de Diekdagen (2-5 september) deelgenomen. Ook de lezing over het zonnepark in november ging helaas niet door. Wel namen leden deel aan de Schone Rivieren opruimdag en aan de IVN Bodemdierendagen, in september.

Vanaf 2019 is er veel werk gestoken in de realisering van een paddenpoel op De Gelder. Dit jaar in september is het werk daaraan helemaal afgerond. De 'officiële' opening zal in 2022 plaatsvinden.



Milieu-educatie

Dit jaar zijn er verschillende activiteiten zoals excursies en kinderactiviteiten geweest op het gebied van milieu-educatie. Ook zijn er voor de heemtuin stukjes geschreven en gepubliceerd. Een Handboek Veiligheid is door de knotploeg geschreven en aan het IVN gepresenteerd.

Leden, donateurs en sponsors

Op 31 december 2021 bestond IVN Wijhe-Olst uit 150 hoofdleden en 2 huisgenootleden. Wij hebben ook nog één erelid en dat

is mevrouw Veerman. Ons lid de heer Heymerikx is in 2021 overleden. Er zijn dat jaar zeven leden bijgekomen, er hebben ook zeven leden opgezegd. Wij telden 30 donateurs en 4 sponsors. Ongeveer 60 leden waren actief binnen één of meerdere werkgroepen. Van de donateurs waren er vijf actief in een van de werkgroepen. De overige (niet actieve) leden en donateurs ondersteunden het werk van onze vereniging financieel. Daarnaast werd IVN Wijhe-Olst direct en indirect ondersteund door adverteerders.

Werkgroepen

IVN werkt aan een duurzame samenleving. Betrokkenheid bij de natuur stimuleert duurzaam handelen. Dat is, naast de heemtuin, de basis van een tiental zelfstandige werkgroepen. Doelen zijn het landschap met de voorkomende dieren- en plantensoorten te beschermen en te verbeteren en niet onbelangrijk, de waarde van waar we mee bezig zijn te laten zien aan de inwoners en bezoekers van onze gemeente. Zij zijn in feite de handen en ogen van het IVN in Olst en Wijhe en zijn daarmee de spil binnen IVN Wijhe-Olst.

Overleg met de gemeente Olst-Wijhe en andere gremia

In 2021 heeft er een formeel overleg plaatsgevonden met de gemeente Olst-Wijhe waarbij Elly als nieuwe voorzitter is geïntroduceerd. Informeel zijn er ook enkele contacten geweest. Er is overleg geweest met de provincie over dijkbeheer en bescherming van zeldzame planten.



Wet WBTR

In 2021 is begonnen aan het voorbereiden van de statutenwijziging en de wijziging van het huishoudelijk reglement, noodzakelijk geworden door het in werking treden van de wet WBTR. Het voorstel ligt

vóór bij de komende vergadering van 23 maart 2022. In dit kader zijn ook de bezittingen van de afdeling geïnventariseerd; deze inventarisaties zijn bijna afgerond. Er zijn VOG verklaringen aangeleverd door een aantal van degenen die deze nodig hebben voor hun werk als vrijwilliger.

IVN 60 jaar

Wegens de coronacrisis en het evenementenverbod was door het landelijk bestuur besloten om het IVN festival 'Vier de Natuur' te verplaatsen naar zaterdag 11 september 2021. Ook dat is helaas om dezelfde reden niet doorgegaan.

Roos van der Burg, secretaris.



Beleef de natuur

Jaarverslag Landschapsonderhoud 2021

2021 was een bijzonder jaar omdat Corona onmiskenbaar zijn invloed heeft gehad op de activiteiten. Door de lockdown zijn we niet actief geweest in de maanden januari tot en met maart. Het gereedschapsdepot de Horte van Landschap Overijssel was ook gesloten.

Gelukkig konden we in oktober wel weer aan de slag, maar wel in de wetenschap dat we met achterstallig onderhoud te maken konden krijgen. Bij een rondgang langs verschillende adressen bleek dat sommige eigenaren zelf initiatieven hadden ondernomen om hun wilgen te snoeien. Desalniettemin bleek ook dat voor een kop koffie en een lunch de klus ook geklaard kon worden.

In oktober zijn we aan de slag gegaan bij familie Tijs aan de Hooglandweg waar een aantal knotpopulieren en wilgen zijn geknot. Helaas kregen we de klus van 17 in totaal niet afgerond. Met 22 deelnemers toch een mooie start van het seizoen dat loopt van oktober 2021 tot en met maart 2022.

In november waren we te gast bij de heer Beuze aan de Hamelweg. Zeven jaar was er geen onderhoud gepleegd aan de 3 knotpopulieren en



© A. Lohuis

de 10 wilgen. Lange en dikke takken zorgden voor extra werk en daardoor was het sleepwerk ook onnodig zwaar. Het had tot gevolg dat we het snoeiwerk van een

aantal wilgen niet konden afronden.

Vanwege de Coronamaatregelen hebben we buiten onder een kopschuur koffie gedronken en een heerlijke lunch genoten. Voor december gold hetzelfde, slechts 11 van de 15 wilgen kunnen snoeien. Het was een prachtige dag met aangevroren mist op de weilanden en een opkomende zon. Er werd hard gewerkt en rond tien kwam de heer Beltman met de auto de koffie brengen. Tegen het eind van de morgen kwam de mist opzetten en nog voor het dicht trok genoten we van de soep en het brood

in de kapschuur zittend op hooibalen. En daarmee sloten we het jaar 2021 af.

In het bijzonder wil ik Willem Blom bedanken voor de verslaglegging van de zaterdagen dat we lekker bezig zijn geweest. Ook Anne Lohuis moet niet onvermeld blijven i.v.m. de fraaie foto's die ze aanlevert. Het leverde een mooi aanblik van de sfeer en het resultaat op.

Oege Verhagen.

Jaarverslag Amfibieën 2021

Na een winterrust voor zowel de padden als de werkgroep kon er aan het eind van de winter gestart worden met de voorbereidingen van de paddentrek in het voorjaar van 2021.

De voorbereidingen



Aannemer Arfman plaatste op 9 maart de laatste vaste schermen op traject 2 en het overgangsstuk van 1 naar 2. Eerder dit jaar waren de vaste schermen op traject 1 (langs het zuidelijk bosperceel) al geplaatst. Daardoor kon de werkgroep verder met het ingraven van de emmers. Piet, Ernst, Henk en Anton namen dit voor hun rekening. Het opbouwen van de tijdelijke voorziening bij de Kappeweg ter hoogte van Groot Koerkamp en bij de kruising met Klein Canada door middel van

losse schermen en emmers verzorgden Charlotte, Gerard (zie foto © H. Muskee) en Hanne. In deze periode zat Nederland in verband met het Covid-19-virus nog in lockdown. Met inachtneming van de geldende maatregelen werd er gewerkt en zoals op de foto (© H. Muskee) hierna te zien is, koffiegedronken. Van links naar rechts Piet, Ernst, Henk en Anton. Niet op de foto staan Gerard, Charlotte, Hanne en Rika. Rika zorgde voor warme koffie, iets lekkers en gezelligheid.

De paddentrek

Het controleren van het traject startte dit jaar wat later dan andere jaren omdat de werkzaamheden van Arfman nog niet volledig waren afgerond. Op 11 maart startte Froukje met de eerste ronde met direct al een mooie



vangst van 20 padden, twee kikkertjes en een salamander, waarna een aantal vaste, enthousiaste vrijwilligers wekelijks en soms zelfs twee keer per week de dag startte met het overzetten van padden, kikkers en salamanders. Omdat het aantal padden tegenviel op het moment dat er normaal gesproken gestopt werd met controleren is ervoor gekozen

om langer door te gaan met controleren. Er was tussendoor een koudere periode wat een verklaring zou kunnen zijn voor de stagnatie. Er zijn toen de temperatuur steeg nog wel padden overgezet, maar uiteindelijk is het aantal overgezette padden door een onbekende oorzaak lager dan de twee voorgaande jaren. We 'misten' ongeveer 500 padden ten opzichte van 2020. Ook in de gegevens van de aantallen uit Olst is in figuur 3 te zien dat er daar minder padden waren hoewel het aantal bruine kikkers enorm groot was. Op maandagochtend 3 mei was de laatste ronde en zijn de emmers uitgegraven en de gaten dicht gegooid en is de tijdelijke voorziening ter hoogte van Klein Canada opgeruimd. In de tabel zijn de aantallen overgezette amfibieën te zien.

Wijhe	2021	2020	2019	2018	2017
Groene kikkers	13	26	19	35	32
Bruine kikkers	108	92	58	81	79
Padden	1024	1575	1516	1925	2021
Salamanders	53	19	90	47	70

Olst	2021	2020	2019	2018	2017
Groene kikkers	4	45	81	65	54
Bruine kikkers	1515	931	962	3064	858
Padden	203	512	497	355	270
Salamanders	7	2	7	4	3



Pad

© A. Lohuis

Als dank voor het klaarzetten en weer opruimen van de kratten met palen, emmers en schermen is er op 6 mei een taart van bakkerij Jolink naar de werkplaats van De Gelder gebracht.

De nieuwe paddenpoel

Na het succesvol aanvragen van subsidie in 2020 door Margriet en na heel veel overleg en inspanning door Hanny en Piet, startten op 10 mei de graafwerkzaamheden voor de nieuwe paddenpoel. Deze is gegraven ten noorden van het perceel van De Gelder langs de strook Rhododendrons naast het grote bospad. Het is nu zaak dat zanddeeltjes zakken en er enige begroeiing komt zodat de padden daar in de toekomst naartoe

overgezet kunnen worden.



Paddenpoel
© H. Muskee

Activiteiten

Helaas is de kinderactiviteit 'padden overzetten voor de jeugd' en de bedankavond voor vrijwilligers vanwege de coronaperikelen niet doorgegaan.

Hanne Muskee.

Jaarverslag Vogels 2021

Vogelwaarnemingen

De laatste 2 jaren wordt het aantal waarnemingen gestaag minder. Mede omdat er minder waarnemingen zijn doorgegeven. In die zin zou het fijn zijn als er meer waarnemingen naar mij gestuurd zouden worden. Op waarnemingen.nl staan natuurlijk veel meer waarnemingen. Het is altijd leuk om daar eens op te kijken.

Van de roofvogels hebben de buizerd, havik, sperwer, blauwe en bruine kiekendief, visarend, slechtvalk, wespendif en torenvalk zich weer laten zien. Zal de rode wouw een blijvertje worden in onze omgeving? De zeearend, is ook weer enkele keren, 1 keer zelfs 3 stuks, gezien. Ook nu vaak weer vanuit de kijkhut in Fortmond.

Van de eenden is de grote zaagbek regelmatig op verschillende plekken gemeld. Daarnaast is de brilduiker, de mandarijneend, de taling, de topper, de krakeend (ook regelmatig in grotere groepen) en de casarca gespot. Een zeer bijzondere waarneming mijns inziens, is de paradijscasarca. Deze is een paar keer waargenomen, door 2 verschillende personen, in de Buitenwaarden van Wijhe eind oktober.

Andere vogels die ik hier wil noemen zijn de patrijs, dit jaar slechts een klein aantal, maar gelukkig op verschillende plekken zoals bij de volkstuinen aan de Withuisweg, het ijsvogeltje, de Chinese knobbelgans voor het 2e jaar op rij, de ross'gans, de kramsvogel, al of niet samen met de koperwiek in groepen, de houtsnip, de zwarte zwaan, de kraanvogel, waaronder de bijzondere jufferkraanvogel, de wilde zwaan en de kleine wilde zwaan, de waterral, de zomertortel, oeverloper, en de grote mantelmeeuw (1 keer)! De groenpootruiter en zwarte ruiter, roodborsttapuit, braamsluiper, glanskop, de wielewaal, de kleine karekiet, zijn ook het vermelden waard. Net als vorig jaar is de beflijster waargenomen, nu aan de Kappeweg. Van de uilen, waren er meldingen van de bos-, steen- en ransuil.

De 2 ooievaars waren weer terug op het nest in het park van Wijhe, en bovenin de slangenden aan de Stationsstraat is door een ander paar een nieuw nest gebouwd.

Begin januari kreeg ik een wel heel bijzondere waarneming binnen van een pimpelmees. In een tuin in Den Nul was een pimpelmees gezien die een groot deel van het achterhoofd miste. Ongelooflijk! Maar, er is een foto gemaakt en die staat elders in deze Grutto. En tenslotte, 6 ransuilen die in de treurwilg tegenover de hoofdingang van het Weijtendaal in Wijhe zaten.

Bedankt voor alle meldingen!

Ik hoop dat er begrip voor is, dat ik niet alle meer gewone waarnemingen opneem. De Grutto kun je trouwens ook op de IVN-website bekijken, waardoor de foto's beter uitkomen en in kleur te zien zijn, wat het geheel boeiender maakt. Ik zou het fijn vinden als meer mensen (bijzondere) waarnemingen zouden doorgeven. Graag mailen naar vogelwaarnemingen#ivn-wijhe-olst.nl.

Elly Luttkholt.

Jaarverslag Stadsvogels 2021

In 2021 zijn er weinig tellingen geweest van gierzwaluwen. Wij hebben daarom geen actuele cijfers van de bezettingen van de kasten. Maar, de algemene indruk is, dat de bezette kasten weer goed bezet waren.

Wel is er een heel mooi resultaat geboekt in 2021 waar alle stadsvogels van profiteren. Sinds 2019 neemt de werkgroep deel aan het project Soorten Management Plan (SMP) van Salland Wonen (de woningcoöperatie). Ieder jaar worden de vogels geteld. Dit gebeurt op 3 momenten verdeeld over het voorjaar en de zomer. Op 10 vaste punten in Wijhe worden vogelsoorten geteld gedurende 5 minuten. Door dit steeds

weer op dezelfde manier te doen krijg je een goed beeld van de vogelpopulatie in het dorp.

De bedoeling van het Soorten Management Plan is om een algehele ontheffing te krijgen voor vergunningen. In het verleden diende per project een flora & fauna onderzoek plaats te vinden. Op deze manier werd vastgesteld welke soorten er aanwezig waren in een gebouw of plantsoen. Dit kostte veel tijd en geld. Daarna was er een risico dat, indien er toch soorten werden aangetroffen die beschermd waren, de bouw stil gelegd moest worden. Bijvoorbeeld omdat er tijdens een dakrenovatie toch vleermuizen werden aangetroffen.

Met de algehele ontheffing worden er standaard voorzieningen voor



mussen, gierzwaluwen en vleermuizen meegenomen. Een goed voorbeeld is de renovatie en verduurzaming van huurwoningen aan de Willem de Zwijgerlaan en Julianalaan in Wijhe. De aanwezigheid van gierzwaluwen was bekend en er zijn gegevens van de locatie uitgewisseld tussen

IVN en Salland Wonen. De renovatie heeft buiten het broedseizoen plaatsgevonden en er zijn voorzieningen aangebracht zodat de gierzwaluw weer terug kon keren. De voorzieningen zijn onopvallend weggewerkt in het dak. Een mooi voorbeeld hoe je natuurinclusief kunt bouwen. Complimenten voor Salland Wonen voor deze aanpak.

Als je geïnteresseerd bent om mee te tellen laat het ons dan even weten. Ik waarschuw je alvast even. Je moet vroeg je bed uit, namelijk een half uur voor zonsopgang. Maar het is erg mooi om zo vroeg door het dorp te lopen waar het geluid van de vogels het enige is dat je hoort. En wie weet zien we dit jaar de bonte vliegenvanger wel weer!

Op de site van Salland Wonen sallandwonen.nl onder Soorten Management Plan kun je meer informatie en uitleg vinden én hoe je je kunt aanmelden als vrijwilliger om 3 keer per jaar mee te tellen.

Ronald Boerkamp.

Jaarverslag Roofvogels 2021

In 2021 zijn we met 8 vrijwilligers op pad geweest om te proberen de roofvogelstand in kaart te brengen in Olst Wijhe. Dit lukt maar gedeeltelijk, omdat er niet genoeg vrijwilligers zijn en de gemeente groot is.

Van begin maart tot eind augustus zijn we allen werkzaam in ons eigen gekozen gebied. Al onze gegevens van succesvolle broedparen worden ingevoerd in de databank van SOVON.

Broedsucces

Dit jaar zijn we nog weer minder succesvol geweest dan vorig jaar. Mede door corona, privé omstandigheden, het ontbreken van een coördinator en de lockdown. Het lijkt erop dat er steeds minder (roof)vogels in onze gebieden zijn. Wat we wel gezien hebben, maar niet de nesten, waardoor we het niet konden invoeren bij SOVON, zijn de volgende roofvogels: Zeearend, Visarend, Sperwer, Wespendif, Rode Wouw, Boomvalk, Slechtvalk, Torenvalk, Bruine Kiekendief.

Roofvogelnesten met jongen geregistreerd in 2021:

Buizerd - 2 nesten 3 jongen.

Havik - 1 nest met 2 jongen.

Het zou fijn zijn als zich in 2022 een nieuwe coördinator meldt.
Die missen we erg!

Marijke Berendsen.

Jaarverslag Torenvalkkasten 2021

De bezetting van de werkgroep is afgelopen jaar wat gewijzigd.

Richard heeft vanwege emigratie de werkgroep verlaten.

Jasper heeft het coördinatorschap overgedragen aan Theo.

De werkgroep bestaat nu uit de onderstaande deelnemers:

Theo van der Linden, vz, coördinator

Jasper Hersbach, secretaris

Henk Spanjers

Ruud Saan

Afgelopen jaar zijn kasten schoongemaakt en twee inspectieronden gedaan. In totaal hangen er 18 kasten. Daarbij kwamen we op 21 eieren en een totaal van 11 kuikens. Dat betekent een mager jaar waarbij complete legfels verloren zijn gegaan.



Torenvalken

© T. vd Linden



Kijk Uit verrekijkers

www.verrekijkeraanbod.nl

Oude Vismarkt 18 • 8011 TB • Zwolle • 038-4213697

Groot assortiment verrekijkers,
telescopen en sterrenkijkers,
direct uit voorraad leverbaar
tegen zeer scherpe prijzen

Kom ook eens kijken in onze
uitverkoophoek
voor kijkers met flinke kortingen

Wij zijn dealer van onder andere:

SWAROVSKI LEICA

ZEISS VORTEX

Bushnell bynolyt Nikon BRESSER®

Zwakenberg Tweewielers Wijhe

Specialist in alle merken fietsen, Tevens elektrofietsen!




www.zwakenbergtweewielers.nl



Apotheek Wijhe

Weet u nog waarom u bepaalde medicijnen slikt?
 Hebt u nog overzicht over uw medicijngebruik?
 Wij vogelen dit graag voor u uit.

Alphega apotheek Wijhe,
 voor al uw vragen over uw medicijnen!

Raadhuisplein 2-1, 8131 BN Wijhe
 Info#apotheekwijhe.nl

Voor 2022 zijn inmiddels bijna alle kasten weer nagelopen en hopen we op een beter seizoen.

Theo van der Linden.

Jaarverslag Uilen 2021

We hebben in 2021 de draad weer opgepakt met de monitoring van de steen- en kerkuilen. Met Anne Buijtenhek, onze vaste ringster, is overlegd over het ringen. En net als in 2019 zijn de uilen in 2021 ook weer van een ring voorzien. Het jaar 2020 was een bijzonder jaar omdat corona ons flink dwars heeft gezeten in onze monitoringswerkzaamheden. Uitgaande van de nestkasten die in 2019 bezet waren, hebben we in het najaar van 2020 nog wel kasten schoongemaakt. Zodoende hadden de uilen weer een schone nestkast als ze weer wilden gaan broeden.

In 2021 is na jaren weer door onze werkgroep in Welsum gecontroleerd. Voorheen werd dit gedaan door Harry van Diepen, maar door omstandigheden kan hij de werkzaamheden niet meer uitvoeren. Harry, we willen je hartelijke bedanken voor het werk dat je daar al die jaren hebt verricht. Omdat het niet duidelijk was wie het werk van Harry zou

overnemen en Welsum ook gemeente Olst-Wijhe is hebben wij besloten om de controles erbij te gaan doen.

Naast Harry was Nico Horstink actief bij de controles van de kerkuilkasten. Nico heeft inmiddels twee vrijwilligers in Welsum bereid gevonden om de controles van de kerkuilkasten op zich te nemen. We zijn blij Jochem 't Hoen en Bram Hendriks als nieuwe vrijwilligers in onze werkgroep te mogen verwelkomen!

De controle van de steenuilen in Welsum wordt nu door Hans de Jonge en Anton Meijerink gedaan. Anne Buijtenhek was bereid om ook in Welsum te ringen. Omdat we in een overgangsfase zitten zijn de resultaten van Welsum apart vermeld.

Gerard Slinkman heeft een nieuwe deelnemer geworven voor onze werkgroep: Jeroen Hillebrand. Jeroen gaat meedraaien in het zuidelijk gedeelte van Olst-Wijhe met de groep van Gerard Slinkman.

Het jaar 2021 is begonnen met een koud voorjaar met veel noorden- en oostenwind waardoor het vaak erg koud aanvoelde. Dit kan van invloed zijn geweest op de broedresultaten. We hebben dit jaar veel mislukte



steenuilbroedsels, maar liefst 19 stuks. Dit hebben we nog niet eerder meegemaakt. De oorzaken kunnen heel divers zijn. Een aantal kasten was bij de tweede controle leeg, eieren zijn niet uitgekomen en predatie. Vooral het voedselaanbod is bepalend voor reproductie bij de uilen. Als er minder voedselaanbod is vind je dat ook terug in het aantal eieren en jongen die worden voortgebracht. Soms staan we voor een raadsel. In een zeer rijk voedseljaar (veel muizen) zijn de broedsels groter en bij de kerkuilen is dan ook nog kans op een tweede broedsel.

Adulte steenuil met 5 jongen van een paar dagen oud en eierschalen nog in de kast

© wg Uilen

Steenuilen

Voor de steenuilen leek 2021 aanvankelijk een goed jaar te worden gezien het aantal gestarte broedsels. Helaas was er later veel uitval. Uiteindelijk hadden we 24 succesvolle steenuilbroedsels. In totaal zijn er 77 jongen uitgevlogen. Dit is voor ons gebied géén geweldige score. In onderstaande tabel kunt u zien dat we wel betere jaren hebben gekend.

Steenuil Olst-Wijhe	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Broedsels	20	21	37	38	41	43	39	37	26	?	42
Aantal kasten	92	93	92	102	108	108	109	109	120	127	127
Eieren	72	58	125	154	159	175	146	161	146	?	156
Jongen	40	51	64	124	92	127	115	119	117	?	99
Geringd	39	51	61	117	89	127	99	94	112	?	77
Uitgevlogen	39	51	55	117	85	123	99	107	112	?	77
Mislukte broedsels	3	1	3	0	0	4	7	3	2	?	18
Ouders geringd	7	8	1	0	16	11	4	0	11	?	8

Steenuil Welsum	2019
Broedsels	3
Aantal kasten	6
Eieren	10
Jongen	6
Geringd	6
Uitgevlogen	6
Mislukte broedsels	1
Ouders geringd	1

We weten dat het een gegeven is dat het per jaar sterk kan verschillen.

Steenuilkasten staan ook in eikenbomen: daardoor krijgen we steeds vaker te maken met de eikenprocessierups. Omwille van onze eigen veiligheid worden dan de jongen niet geringd. Ze worden uiteraard wel in onze resultaten meegenomen.

Kerkuilen

De kerkuilen hebben het gezien het aantal broedsels toch nog niet zo slecht gedaan. Veel eieren zijn niet uitgekomen, maar alle gestarte broedsels hebben jongen voortgebracht. Er waren in 2021 geen 2^e broedsels.

Kerkuil Olst-Wijhe	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1e broedsels	8	10	11	15	15	26	29	22	26	?	20
Aantal kasten	63	67	67	72	80	80	80	81	80	82	83
Eieren	21	40	52	127	58	93	123	91	146	?	95
Jongen	20	40	34	113	48	93	104	77	117	?	71
Geringd	18	40	30	104	42	93	101	60	112	?	71
Uitgevlogen	18	40	29	104	42	95	101	77	117	?	71
Mislukte broedsels	2	0	0	0	1	1	1	2	2	?	0
Ouders geringd	2	4	0	0	0	0	0	0	0	?	0

Kerkuil Welsum	2021
1e broedsels	3
Aantal kasten	15
Eieren	10
Jongen	10
Geringd	10
Uitgevlogen	10
Mislukte broedsels	0
Ouders geringd	0

Kerkuilen zijn echte muizeneters. Het gehoor van de kerkuil speelt een grote rol bij het opsporen van de muizen. Als het in de late avond en 's nachts regent kunnen de kerkuilen geen muizen vangen omdat ze de muizen dan niet horen en dan is er geen voedsel voor de jongen. Steenuilen daarentegen hebben een breder voedselpakket. Ze zijn gek op meikevers, eten ook wormen en hebben ook geen probleem met vogels op hun menu.

Ringen

Dit jaar zijn er in Olst-Wijhe 8 adulte steenuilen geringd en 77 jongen in Welsum 1 adult en 10 jongen.

Er zijn geen adulte kerkuilen geringd maar wel 71 jongen in Olst-Wijhe en in Welsum zijn 10 jongen geringd, maar geen adulte.

Kerkuil
© H. de Jonge



RAS project

We doen met de steenuilen al een aantal jaren mee in het RAS project (Retrapping adults for Survival) van het Vogeltrekstation. Hierbij worden juist de volwassen (adulte) vogels geringd en gecontroleerd om zo de overleving en verspreiding te monitoren. Het RAS project 034 wordt gedaan in het gebied rondom Zwolle en bij ons in Olst-Wijhe. Alle data worden beheerd door het Vogeltrekstation Arnhem. Uit de gegevens van ons gebied blijkt, dat er een vrouwtje is dat al 8 jaar oud is. Het vrouwtje is in 2013 als nestjong geringd. Daarna zijn er geen meldingen meer geweest. In 2021 is zij door ons in een kast gevonden. Een ander voorbeeld: Een vrouwtje is op 22-5-2015 als nestjong geringd, heeft in 2016 op een ander adres gebroed en is daarna weer verhuisd. Vanaf 2017 broedt zij nu 5 jaar achtereen op deze plek. De laatste melding is van 2021.

Dit jaar zijn in het kader van het RAS project 23 terugmeldingen gedaan van adulte uilen, voornamelijk vrouwtjes.

Helaas hebben we in 2021 ook weer meldingen gekregen van dode uilen: er zijn 11 dode kerkuilen en 2 dode steenuilen gemeld.

We willen graag meer inzicht krijgen in de verspreiding en het broedsucces van de steen- en kerkuil. Als u als lezer weet waar uilen zitten in Olst-Wijhe of Welsum laat het ons weten a.u.b. U kunt ons mailen via uilen#ivn-wijhe-olst.nl.

Hans de Jonge.

Jaarverslag Weidevogelbescherming 2021

Op 5 maart werd het 1^e Kievitsei van Nederland gevonden in Wilnis.

Een dag later 6 maart het 1^e ei van Overijssel in Kampen.

Mijn 1^e vondst deed ik op 19 maart. Een nest met 3 eieren. Misschien was deze late vondst wel een voorteken van het komende seizoen.



Het gaat niet goed met de weidevogels. In 2001 werd er 4,2 miljoen aan overheidsgeld gegeven voor het behoud van de grutto. Meer dan de helft van alle grutto's broedt namelijk in ons land. De subsidie liep in 2020 op tot 33,4 miljoen. Desondanks liep het aantal broedparen terug van 60.000 naar 30.000. Deze achteruitgang treft helaas niet alleen de grutto.

In de afgelopen 13 jaar, dat ik aan bescherming doe, zie ik de teruggang in de aantallen weidevogels in mijn gebied ook. Ter vergelijking: in het topjaar 2014 heb ik in het zelfde gebied, 63 nesten gevonden. Dit jaar waren dat er maar 20!

Resultaten 2021

Kieviten	18 nesten	6 predatie	2 verlaten	netto: 10 nesten uit
Scholekster	1 nest	1 predatie		netto: 0 nesten uit
Kleine plevier	1 nest	1 predatie		netto: 0 nesten uit

Deze resultaten hebben mij doen besluiten, te stoppen met het in stand houden van de weidevogelgroep. De weidevogelgroep Deventer zou mijn gebied overnemen, maar ook deze groep is, vanwege slechte resultaten, met ingang van komend seizoen, opgeheven. De werkgroep Weidevogelbescherming is vanaf 1997 actief geweest.

Wel heb ik met nog 2 agrariërs de afspraak gemaakt, hen te blijven helpen met het markeren van nesten.

Ook het Overijssels Landschap, dat provinciaal de gegevens verwerkt, heb ik op de hoogte gebracht.

Luud Steen.

Jaarverslag Heemtuin 2021

We begonnen het werkseizoen op zaterdag 13 maart om samen de heemtuin voorjaarsklaar te maken. NL Doet ging vanwege Corona niet door, maar wij besloten wel de heemtuin klaar te maken, ook omdat het publiek vanaf deze periode graag even een kijkje neemt in de heemtuin. Dit was al weer het tweede seizoen dat we te maken hadden met Corona. We hebben niet met de NL Doet dag, die uitgesteld werd tot eind mei, meegedaan.

Vanaf half maart werd er op de woensdagavond wekelijks door 5-7 personen gewerkt. Op de donderdagochtend was er een ook vast groepje van 5-7 personen. Dit jaar hebben we er weer één nieuwe vaste vrijwilliger, Wim, erbij gekregen op de woensdagavond.

Op Landelijke Natuurwerkdag, 5 en 6 november, werd de heemtuin weer winterklaar gemaakt, ook weer door mensen van onze eigen groep. Eén keer hebben we vergaderd, de rest van de communicatie ging per mail, WhatsApp of op de werkdagen.

© M.v.Roij

Henk en Annet hebben dit seizoen de paden gebrand met de onkruidbrander. Leen van Brakel heeft, zoals elk jaar, in oktober de heemtuin weer gemaaid. Arno heeft gezorgd voor scherp gereedschap. Henk heeft de waterpomp weer



aangesloten. Francien en Adèle hebben de naambordjes, die niet meer mooi waren, overgeschilderd. Marijke en Jeannette gingen aan de slag met het ontwerp van de nieuwe “dierentuin”, waarin komend seizoen planten met diernamen geplant worden. De rest van de groep zorgde voor het wekelijks onderhoud van de perken en paden, zodat de tuin netjes bleef voor het publiek.

Via Ine was er contact gelegd met iemand die dacht dat we voor de heemtuin wel subsidies zouden kunnen krijgen voor het één of 't ander. We besloten voor het verharden van de paden te gaan, omdat er altijd veel tijd in het onderhoud van de paden gestoken moet worden. Die tijd steken we liever in de perken. Vanaf eind januari is Annet aan de slag gegaan met onderzoek naar de soort verharding van de paden en subsidies die aangevraagd konden worden hiervoor. We gingen uiteindelijk voor “Nobre Cal” een kalkrijk materiaal, waar zaden niet goed in kunnen kiemen, omdat het erg arm is. Bij de Provincie Overijssel,



Gemeente Olst-Wijhe, Kracht van Salland en Rabobank coöperatiefonds werden subsidieaanvragen gedaan en eind augustus bleek dat we bijna genoeg geld hadden gekregen voor dit project + een nieuwe onkruidbrander om de randjes van de paden te branden. Door gulle

giften van twee bewoners van het Weijtendaal kwam al het geld bij elkaar. Half september is de verharding aangebracht.

Het ingangshek moest voor het verharderen verwijderd worden vanwege rotte palen en ook omdat we een bredere ingang wilden realiseren voor de mensen met scootmobielen die ook graag in de tuin willen komen. Begin 2022 wordt dit ingangshek weer aangebracht.

Door Corona kregen we aanvragen voor rondleidingen van onder andere het Sallands Vrouwenkoor en basisschool Opwaardz, die normaal een ander uitje regelen, wat door Corona niet door kon gaan.

Ook werden er Coronaproof rondleidingen met proeverij georganiseerd, wat veel bezoekers opleverde. Er konden verschillende planten geproefd en “besnuffeld” worden zoals kraailook, roomse kervel, daslookboter, bergamot (Earl grey). Ook werden er verschillende theetjes gemaakt met kruiden uit de heemtuin. Tijdens de IJsselbiënnale kwamen er 8 personen op de rondleiding af. Met de giften van de bezoekers zijn o.a. de routepalen gefinancierd. We bezochten zelf begin juli twee tuinen ter inspiratie. Deze keer, vanwege Corona, op de fiets. Dit waren de eetbare heemtuin bij Abdij Sion en de heemtuin/natuurspeelplaats in Diepenveen.



Van het subsidiegeld van de gemeente hebben we dit jaar het tuingereedschap aangevuld, naambordjes en gas voor de onkruidbrander aangeschaft en planten en zaden gekocht. De routepalen in de heemtuin zijn nu aan vervanging toe. Veel palen zijn rot en de spreukenbordjes zijn niet leesbaar meer. Dit wordt in 2022 aangepakt.

Voor het maken en drukken van de nieuwe folder, weer voor 5 jaren, is vooral Adèle de winkeliers afgegaan voor sponsoring. De folder zou in 2021 al klaar zijn. Bij het maken van dit jaarverslag hebben we nog geen bericht van de drukker.

We hebben planten geruild met een heemtuin uit Epse en we hebben planten, waarvan wij teveel hadden, geleverd voor de eetbare plantentuin bij Abdij Sion.

Op zaterdagmiddag 3 juli vierden wij het 50-jarig jubileum van de heemtuin in kleine kring in de heemtuin. De basisschoolleerlingen mochten meedoen met een teken- en kleurwedstrijd en op deze middag werden de prijzen uitgereikt. Anneke verzorgde de kleurplaat en prijzen. Het IVN-bestuur zorgde voor een prachtige jubileumtaart waarvan we, met een theetje erbij, genoten hebben!

Er zijn, in de 7 maanden dat de heemtuin open was, mensen uit het hele land in onze tuin op bezoek geweest. Vanaf maart werd er in ons gastenboek geschreven door mensen uit onder andere: Feanwâlden,

Epse, Opperdoes, Westerhoven N.B., Leiderdorp, Rhoon, Olst, Winterswijk, Tilburg, Assen, Dedemsvaart.

Enkele uitspraken in ons gastenboek:

“Wat een paradijs. Om te koesteren!”

“Leerzaam en mooi. We zijn hier geweest om een geocache te vinden” (Ja, die bevindt zich ergens in de heemtuin).

“Vanmorgen met 5 bewoners van afdeling De Gelder van het Weijendaal jullie mooie tuin bewonderd! Wat een diversiteit en wat een werk om het zo te onderhouden”

“Er is hier veel te leren en leuk voor tiktok#poepieknorr”

“Mooie inspirerende hoekjes en geweldige spreuken! Dank.”

Annet van der Veen.

Jaarverslag Planten 2021

- In het voorjaar hebben we een kartering gemaakt van de groeiplaatsen van bosanemonen in de bermen van de gemeente Olst-Wijhe ten zuiden van de Raalterweg, tussen Boerhaar en Broekland. Dit in verband met eventuele ingrepen in de bermen, waardoor de bosanemonen kunnen verdwijnen. Zie kaartje.



- Er is een verslag, dat ik voor SBB gemaakt heb van onze SNL-kartering van de Wijhese Buitenwaarden van afgelopen seizoen. Zie elders in dit nummer.

- Er is een Excelbestand gemaakt met soortenlijsten van planten en fauna op verschillende werkbladen van de Wijhese Buitenwaarden.

Leonieke Kruit.

Jaarverslag Lezingen, excursies, cursussen 2021

Dit verslag is helaas heel erg kort, omdat veel activiteiten niet zijn doorgegaan door de verschillende beperkende coronamaatregelen. Wat wél doorgegaan is (zie ook bij de desbetreffende jaarverslagen) was gelukkig het 50 jarig jubileumfeest van de heemtuin.

De padden zijn natuurlijk overgezet, maar helaas was er slechts een enkele knotactiviteit. De ALV moest zelfs digitaal. Voor de Weseper Marke excursie waren helaas te weinig aanmeldingen.

En toen zaten we al in augustus waardoor de deelnemers aan de excursie naar de Marker Wadden zich gelukkig prezen dat deze wél plaats heeft kunnen vinden. Bovendien hebben we de leden die langer lid zijn dan 25 jaar, een speldje kunnen aanbieden op 't Hamel. En met een heel klein gezelschap is de paddenstoelentocht ook doorgegaan. Tenslotte is er op de Landelijke Natuurwerkdagen nog gewerkt in de heemtuin.

We gaan ervan uit dat de in 2022 geplande activiteiten wel plaats gaan vinden, waardoor we elkaar weer in de natuur kunnen ontmoeten. En we hopen op veel aanmeldingen!

Elly Luttkholt.

Jaarverslag Jeugd 2021

Vanwege corona hebben we slechts één kinderactiviteit kunnen organiseren. Op zaterdagmiddag 6 november hebben we een herfstspeurtocht gehouden voor kinderen van 6 tot 10 jaar. Onder leiding van onze gids Michiel speurden we in het bos van de Gelder naar paddenstoelen. Al gravend in de bodem vonden we veel buitengewone beestjes. Onder de mooie herfstbladeren vonden we ook veel



kriebelbeestjes. En we mochten van de boswachter struinen door het bos op zoek naar de schatkist met lekker eten.

Zowel de kinderen als de ouders die mee gingen waren erg enthousiast over deze activiteit. En ze gaven aan dat er behoefte is aan meer kinderactiviteiten vanuit het IVN.

Voor het komend jaar hopen we dan ook weer enkele kinderactiviteiten te organiseren, met als

hoogtepunt een zomerweek tijdens de zomervakantie.

Michiel Faber, Nienke Nijboer en Ans Rijpkema.

Jaarverslag De Grutto 2021

Ondanks Corona kon de Grutto gewoon uitkomen. En dus is de Grutto in 2021 weer vier keer op papier verschenen en ook op onze site te vinden. In overleg met het bestuur was om pragmatische redenen besloten om het laatste nummer van 2020 samen te voegen met het eerste nummer van 2021. Dat dubbelnummer is dus in 2021 verschenen.

Als ik kijk naar het aantal gedrukte boekjes plus het aantal Grutto's per mail, dan hebben in 2021 ruim 200 adressen de Grutto gekregen. Dat is iets minder dan de ca. 215 in 2020.

Dankzij de mensen die kopij aanleverden is de omvang en inhoud van de nummers goed op peil gebleven.

Mede naar aanleiding van een opmerking in de ledenvergadering van maart 2019 en om papier, milieu en kosten te (be)sparen, had het bestuur de leden en donateurs opgeroepen om over te stappen op de digitale Grutto. In december 2021 waren dat 32 adressen. Aanmelden kan nog steeds via redactie#ivn-wijhe-olst.nl. En natuurlijk ontvangen alle adverteerders, sponsors en andere contacten van onze IVN-afdeling sindsdien de Grutto digitaal.

In 2021 hadden we dezelfde adverteerders als in 2020. Er zijn dus nog 11 betalende adverteerders.

De ploeg gruttobezorgers bestaat uit 12 mensen.

Graag wil ik allen die op de een of andere manier bijdragen aan de Grutto bedanken voor hun inzet het afgelopen jaar.

En tot slot: opmerkingen, suggesties en ideeën voor en over het blad én kopij zijn zeer welkom! Stuur maar op naar redactie#ivn-wijhe-olst.nl!

Marth van Roij.

Financieel jaarverslag 2021 en Begroting 2022

Tijdens de ledenvergadering op 23 maart 2022 zullen de financiële stukken van 2021 besproken worden. Het Financieel jaarverslag 2021 en de Begroting 2022 liggen op de jaarvergadering ter inzage. Leden die vooraf deze stukken willen ontvangen kunnen zich, liefst via penningmeester#ivn-wijhe-olst.nl, melden bij de penningmeester. Ze worden dan per e-mail toegestuurd.

Michiel Faber, penningmeester.

Heemtuinplant... uitgelicht

Stinkend nieskruid – *Helleborus foetidus*

In onze heemtuin staat sinds een paar jaar het stinkend nieskruid in de Stinzenhoek. Zie foto hieronder (© A. vd Veen). Voor het er stond kende ik het niet, maar sinds ik weet hoe het eruit ziet, zie ik het ook steeds vaker in tuinen staan.

De plant is familie van de Kerstroos *Helleborus Niger*.



Het is een kerstroos met een rare naam. De bloemen geuren niet echt lekker voor mensen, maar wel voor bijen. De wortels

en zaden veroorzaken een scherp prikkelende geur in de neus. Hier werd wel niespoeder van gemaakt. Vandaar de naam stinkend nieskruid.

De plant komt van nature voor in Midden- en Zuid-Europa. Ook komt de plant voor in het zuiden en het midden van Engeland, in België en in de provincie Limburg in Nederland. De planten houden van een licht beschaduwde plek nabij bomen en heesters. Dus in de Stinzenhoek van de heemtuin staat deze plant goed.

De bloemen van deze plant zijn groen van kleur en bloeien van januari tot en met april. De handvormige bladeren lijken wel op palmboompjes of wietbladeren. Alle delen van de plant zijn zwak tot matig giftig, ook de zaden. Het aanwezige helleborine irriteert huid- en slijmvliezen. Gebruik dus handschoenen als je met deze plant aan het werk gaat.

Het gif werd vroeger als wormmiddel bij vee gebruikt. Gedroogd en tot poeder vermalen werd stinkend nieskruid vroeger gebruikt als een middel tegen luizen, vandaar de volksnaam luiskruid. In voorchristelijke tijden werden helleborussoorten gebruikt bij de behandeling van onder andere geestesziekten. Laat het duidelijk zijn dat deze plant vanwege zijn giftigheid niet geschikt is om er een lekker theetje van te trekken!

De zaadjes hebben aan één zijde een mierenbroodje waaruit olie komt. De mieren zijn dol op deze olie en slepen hiervoor de zaden mee. Op deze manier vindt de verspreiding van de zaden plaats. We hebben dan ook een paar stekjes in de aanbieding!

Annet van der Veen.



Jaar van de merel

Vogelbescherming Nederland en Sovon Vogelonderzoek Nederland kiezen ieder jaar een vogelsoort waar ze zich in het bijzonder op richten. 2022 is het Jaar van de Merel.

Wie kent hem niet, met zijn zwarte pak en parmantige gele snavel: het merelmannetje dat vanaf de hoek van het dak zijn dromerige lied

zingt. De merel is de meest algemene vogelsoort van ons land en een bekende tuinvogel. De merel is de talrijkste broedvogel van Nederland. In de afgelopen twee eeuwen ontwikkelde de soort zich van schuwe bosvogel naar bekende tuinvogel. Tot de eeuwwisseling namen merels toe, maar vanaf 2016 verdween bijna een derde van de populatie. Waarschijnlijk deels als het gevolg van het Usutu-virus, maar de precieze oorzaken weten we niet. Deze plotselinge afname is reden om de merel beter te gaan onderzoeken. We weten opmerkelijk weinig over deze soort, terwijl hij toch dicht bij ons leeft.

Merel- en bessentelling

Wat eten de merels in je tuin?

Merels in de stad en in bossen op arme zandgronden laten al langer een achteruitgang zien. Waarom, is niet goed bekend.

Vermindering van de hoeveelheid groen in de stad zou een rol kunnen spelen. Wellicht is er te weinig voedsel



beschikbaar. Met de Merel- en Bessentelling proberen we daar meer over te weten te komen. Vanaf 1 januari kun je wekelijks de merels in je tuin tellen en de voedselbronnen waar ze gebruik van maken noteren.

Doe mee aan de Merel- en Bessentelling. Noteer wekelijks hoeveel merels je maximaal in je tuin ziet en waar ze van eten. Je kunt gegevens invoeren van je tuin, balkon, plantsoen in de buurt, of elke andere plek waar je wekelijks de merels kunt tellen. Start vandaag nog met tellen! Voor meer info, kijk op sovon.nl/nl/content/jaar-van-de-merel. Geef je telling door in het Sovon invoerportaal op jaarvan.sovon.nl.

Bron: Vogelbescherming Nederland, Sovon Nederland, IVN.

Planteninventarisatie Buitenwaarden Wijhe 2021

Voor Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL)

Het natuurgebied Wijhese Buitenwaarden van Staatsbosbeheer ligt in de uiterwaarden van de IJssel tussen Wijhe en Herxen. In het gebied komen de volgende typen vegetatie voor: ruigte, moeras, weiland, akker, water en wilgenbos. Het is voornamelijk vogelgebied. De vegetatie is tot nog toe weinig soortenrijk. Er zijn 30 soorten planten gekarteerd, waarvan enkele niet verplicht op de SNL-lijst staan. Enkele soorten hebben veel groeiplaatsen, zoals poelruit. In het gebied zijn door winning van klei voor de steenfabrieken veel plassen ontstaan.

De soortkartering is in 2021 uitgevoerd door een groep vrijwilligers in opdracht van Staatsbosbeheer in verband met de SNL-subsidie (Subsidiestelsel Natuur en Landschap).

Aan de inventarisatie deden mee: Leonieke Kruit, Eefke van Schaik, Piet Hendriksma, Sander Créman en Theo de Kogel.

Met behulp van het programma Obsmapp zijn de soorten ter plekke genoteerd. Dit programma is gratis op een Smartphone te zetten, en daarmee kan een soort eenvoudig en nauwkeurig op de juiste groeiplaats worden ingevoerd. Per 50x50m, dat is een kwart ha, is een aantalsschatting gemaakt en aan de groeiplaats toegevoegd. Zo wordt een beeld verkregen van de verspreiding van een soort in het gebied. De keuze van de soorten is bepaald door de soortenlijst van de SNL. Daarnaast zijn enkele plantensoorten gekarteerd naar eigen keuze. Behalve plantensoorten zijn als bijvangst enkele vogels en insecten genoteerd. In 2006 is een vegetatiekartering uitgevoerd door Bureau Natuurbalans uit Nijmegen.

In 2021 heeft het gebied vanaf 14 juli onder water gestaan, zodat enkele weken inventarisatie niet mogelijk was. Na het zakken van het water was veel van de vegetatie onherkenbaar. In het gebied is weinig hoogteverschil, zodat met hoog water al snel het hele gebied onder staat. Het vee werd daarom in 2021 met de komst van het hoge water weggehaald.

Beheer

Het gebied wordt voor het grootste deel begraasd en voor een deel gemaaid én begraasd. Het grote gebied rond de zuidelijke plas wordt begraasd door paarden, de overige begraasde delen door rundvee. Enkele delen worden niet begraasd of gemaaid. Bij de Paddenpol liggen enkele graslanden, die worden gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd. Een kleine akker wordt ieder jaar bewerkt en ingezaaid met graan.

Ruigte

De grootste oppervlakte van de vegetatie in de Buitenwaarden bestaat uit ruigten. Als de ruigtesoorten akkerdistel en grote brandnetel dominant zijn, is sprake van een ruigte. Grassen komen daar nauwelijks voor.

Het gaat bijna uitsluitend om vochtige en natte ruigten met soorten van overstromingsgraslanden. De voornaamste soorten van de ruigten zijn akkerdistel en grote brandnetel met hoge dichtheden. Voor insecten zijn deze ruigten van belang. Aan de noordkant van het gebied is een brede rand grote brandnetel waarop honderden rupsen van atalanta voorkwamen. De bloeiende akkerdistels

trekken talloze insecten op zoek naar nectar en stuifmeel. Later in het seizoen zijn de zaden van deze ruigte soorten een voedingsbron voor veel soorten vogels.

Op vochtige plaatsen is poelruit veelvuldig aanwezig. Het is een ruigtesoort die de meeste groeiplaatsen heeft in de Wijhese Buitenwaarden.

Ondanks begrazing blijven de ruigten lang bestaan. Er is weinig verschil met de inventarisatie van 2006. Ook zijn er ruigten die niet worden begraasd of gemaaid, zoals de smalle strook tussen de noordelijke grote plas en de IJssel.

Er zijn enkele groeiplaatsen van canadese en/of late guldenroede aangetroffen en in kaart gebracht. Deze soort kan zich behoorlijk agressief uitbreiden en kan met behulp van deze kartering worden gevonden en bestreden.

Moeras

De best ontwikkelde moerassen liggen in het noordelijk deel van het gebied langs de dijk naast het fietspad naar Herxen. Hier liggen vele grotere en kleinere plassen. De meeste zijn ondiep. Bovendien is dit deel van het gebied enigszins geaccidenteerd, waarschijnlijk door de graafwerkzaamheden van de steenfabrieken. Van zuid naar noord is een zomerdijk goed zichtbaar. Verder is het gebied weinig begaanbaar, afhankelijk van de waterhoogte. In de plassen staan talloze zwanenbloemen. Door de lage ligging is er bovendien veel plas-dras, waar onder andere smalle waterweegbree en rode waterereprijs voorkomen. Andere plas-drassorten zijn grote watereppe, watertorkruid en poelruit. Er is een kleinschalige variatie van nat-droog.



Poelruit

Ten zuiden van de weg naar de pont is een grasland langs een ondiepe plas, die bij laag water al snel droogvalt. Langs deze plas is een brede zone waarin veel oeverbies staat, verder zwanenbloem, rode ogentroost en poelruit.

Grasland

In de Wijhese Buitenwaarden is veel overstromingsgrasland met algemene soorten als vijfvingerkruid, zilverschoon en kruipende boterbloem. Minder algemeen is rode ogentroost. Er zijn brede stroken langs de ondiepe plassen, die bij hoog water overstroomd worden. In het voorjaar zijn deze graslanden wit van bloeiende madeliefjes. Zie foto hiernaast (© M.v. Roij)



Bij de Paddenpol zijn iets hoger gelegen voedselrijke graslanden, die worden gemaaid en daarna begraasd. Ze staan minder lang onder water. Deze graslanden zijn nog lang in agrarisch beheer geweest. Opvallende soort is hier karwijvarkenskervel, een zeldzame soort die zich vooral langs de IJssel uitbreidt. Hoewel Karwijvarkenskervel een tengere plant is, is zij blijkbaar in staat verscheidene grote aaneengesloten vegetaties te vormen in het dichte, voedselrijke grasland. De uitbreiding komt vanaf de dijk, waar deze soort in 2006 al veel voorkwam. In deze graslanden staat bovendien gele morgenster en goudhaver. Het zijn soorten van glanshaver-hooilanden. Dat zijn bloemrijke graslanden waar het gras glanshaver de belangrijkste grassoort is met een groot aantal bloeiende plantensoorten, die hier nog niet aanwezig zijn. Als beheer is hooien en eventueel nabeweidning gewenst. Opvallend is dat in deze graslanden weinig akkerdistel en grote brandnetel voorkomt.

Het grasland ten zuiden van de weg naar de pont is te hoog en vervuigd. Het zou een keer extra gemaaid moeten worden en het maaisel afgevoerd. Zo zou sneller een soortenrijk grasland ontstaan.

Rond de kruidenakker is een grasland met veel goudhaver en gele morgenster. Door de hoogte van de begroeiing is het niet intensief geïnventariseerd, omdat anders teveel zou worden platgetrapt.

In de Wijhese Buitenwaarden is een kleine oppervlakte met soorten van Stroomdalgrasland. Het gaat om een zandige plek langs de IJssel tussen de twee grote plassen in. De aanwezige soorten van Stroomdalgrasland

zijn hier: sikkelsklaver, geel walstro, geoorde zuring en echte kruisdistel. Deze soorten vormen geen aaneengesloten vegetatie en er is dus nog geen sprake van een goed ontwikkeld Stroomdalgrasland. De ontwikkelingen in de Duursche waarden, waar de vegetatie snel richting soortenrijk Stroomdalgrasland is gegaan laat zien dat ook in de Wijhese Buitenwaarden verbetering te verwachten is. Stroomdalgrasland is een soortenrijk vegetatietype op lichte kalkrijke grond. Dit type is landelijk sterk in oppervlakte achteruitgegaan.

Vlak langs de IJssel is een smalle strook zeer kort grasland met veel kweek en op open plekken kaal breukkruid. Bovendien stond dit jaar op deze plekken veel engelse alant, soms in grote aantallen. Wellicht door de overstroming waren veel planten niet tot bloei gekomen. De planten staan over een grote lengte vlak aan de IJssel.

Akker

Op een hogere plek ten zuiden van de Paddenpol ligt een kruidenakker, die ieder jaar opnieuw wordt ingezaaid onder andere met rogge. De akker hoorde bij een kleine boerderij, waarvan de meeste grond is gebruikt voor



Rogge

de steenfabriek en veranderd in open water. Van de boerderij stond lange tijd nog een stuk muur op een erf met enkele fruitbomen. Vanaf het erf is nog steeds te zien, dat er een pad is geweest naar de akker.

De akker heeft inmiddels een rijke kruidenvegetatie, niet alleen wat aantal soorten betreft, ook zijn sommige soorten in grote aantallen aanwezig. Opvallend waren de grote spiegelklokjes, die in 2021 in de randen zelfs zó frequent voorkwamen, dat de rand een blauw lint leek. Groot spiegelklokje is een zeer zeldzame soort en staat op de Rode lijst als Bedreigd. Andere soorten zijn onder andere grote klaproos, ruige klaproos en windhalm. Op akkers kan er per jaar een groot verschil zijn in de aantallen van een soort en sommige soorten kunnen zelfs enkele jaren verdwenen zijn.

Bos

De oppervlakte bos is klein in de Wijhese Buitenwaarden. Er zijn kleine stroken en kleine bosjes zachthoutoibos van wilg. Er is een miniem stukje met iepen, dat ligt aan de rand van een populierenbos ten zuiden van de grote zuigplas. Dit bos is gekapt in verband met de doorstroming van de IJssel. Toch staat in dit kleine overblijfsel van het bos een leuke soort, namelijk maarts viooltje met enkele pollen. Gelukkig is deze

groeiplaats niet verloren gegaan door de rooiwerkzaamheden, maar heeft zich zelfs uitgebreid. Maarts viooltje is een soort van hardhout-oobos.

Open Water

Een groot deel van het gebied bestaat uit open water. In de uiterwaarden van de IJssel hebben veel steenfabrieken gestaan. Door de afgraving van klei zijn de plassen ontstaan. Tijdens de inventarisatie in 2021 is niet gericht naar waterplanten gekeken. Veel water is te troebel of te diep voor een vitale vegetatie van ondergedoken waterplanten. Ook is het water vaak onbereikbaar door de begroeiing met struikvormige wilgen langs het water.

Exoot

Er zijn twee groeiplaatsen van canadese guldenroede gevonden. Deze uitheemse soort groeit erg agressief en kan snel grote oppervlakten bedekken. Het is wenselijk deze soort zoveel mogelijk te verwijderen.

Fauna

Van fauna zijn tijdens de planteninventarisatie toevallige vondsten vermeld. Veel namen zijn bepaald door een foto in het programma Obsmapp in te voeren met een automatische validatie. De vindplaats van de soorten is te vinden op waarneming.nl. De meest algemene soorten zijn tijdens de planteninventarisatie meestal niet genoteerd, vooral wat insecten betreft. Ongetwijfeld is er veel meer aan fauna te ontdekken dan tijdens een planteninventarisatie kan worden gedaan.



Vogels: Er zijn 11 soorten vogels genoteerd.

Zoogdieren: Er zijn enkele takken met knaagsporen van een **bever** gevonden, die ter plaatse waren aangeknaagd.

Insecten: Van de insecten kunnen genoemd worden de greppelsprinkhaan, moerassprinkhaan (Rode lijst) en de plasrombout.

Tussen de grootste visplas en de IJssel zijn door werkzaamheden kleine heuveltjes ontstaan. Er staan eenstijlige meidoorns. Op de heuveltjes werden in het vroege voorjaar enkele nesten van wilde bijen gevonden, waaronder de grijze zandbij. Deze soort vliegt op bloeiende wilg en is dus alleen in het vroege voorjaar te zien. Op de dijken in de omgeving komt deze soort vaker voor. Verder waren honingbijen natuurlijk volop aanwezig, wat ongetwijfeld negatief is voor de aanwezige wilde bijen. In de omgeving zijn vele imkers.

Leonieke Kruit.

Vogelwaarnemingen in Olst-Wijhe

1 december 2021 – 1 februari 2022

De gebruikte afkortingen: BuH = Buitenwaarden Herxen; BuO = Olsterwaarden; BuW = Buitenwaarden Wijhe/Surfplas; BvL = Boskamp, van Laakstraat; DuW = Duursche waarden, vanaf Mottenhuisje tot Fortmond; Fm = Fortmond (steenfabriek); Rw = Roetwaarden, na camping het Haasje. De Romeinse cijfers XII, I en II staan voor de maanden. Tussen () staat het aantal vogels.



Boomklever: 22-XII BvL (1).

Boomkruiper: 7-XII BuW (1).

Brilduiker: 7-XII BuW (3); 13-XII BuW (3 paren); 22-XII BuW (1).

Buizerd: 12-XII BuW (1); 13-XII BuW (2) bij elkaar in de buurt; 27-XII BuW (2) vliegend; 2-I BuW (2) vliegend; 12-I BuW (2) 1 op een paaltje met een prooi, 1 in een boom.

Dodaars: 21-XII BuW (1 paar); 26-XII Olst,

Soestwetering, Bruinsweg (1); 4-I Hamelweg Soestwetering (1); 4-I Rietbergweg Soestwetering (3); 11-I Soestwetering Rietbergweg (1).

Fazant: 5-XII Fortmond (1 m); 11-I Fortmond (1 m).

Goudvink: 18-XI Terstegetuinen (2).

Groenling: 8-I achtertuin Veerstraat (15).

Grote bonte specht: 4-XII BvL (1 m); 9-XII BvL (1 m); 10-XII BvL (1); 13-XII BvL (1); 15-XII BvL (1 v) komt bijna dagelijks in de tuin; 8-I achtertuin Veerstraat (1 m); 18-I tuin Veerstraat Wijhe (1) aan de vogelpindakaas.

Grote zaagbek: 5-XII DuW (9); 22-XII BuW (1); 11-I Soestwetering, Rietbergweg (1 v); 11-I Tichelgaten Herxen (1 m, 1 v); 22-I IJssel bij pont Wijhe (1 m, 1 v).

Grote zilverreiger: 4-I Hamelweg, Soestwetering (1).

Havik: 7-XII BuW (1 v) dood aangetroffen.

Heggenmus: 20-XII BvL (2) bijna dagelijks 1 of 2.

IJsvogel: 28-XII boven de Soestwetering bij Boerhaar (1).

Keep: 18-I tuin Veerstraat Wijhe (1).

Kievit: 23-I Olst, Rijksstraatweg (ca. 100).

Kleine bonte specht: 25-I Eikelhofweg tegenover 7b (1 m) in een dode es. Deze, een gevallen esdoorn en een paar andere zacht hout soorten bewust laten staan vanwege een kleine bonte specht een paar jaar geleden. Het ziet er niet zo fraai uit, maar er is nu wel dit resultaat.

Koperviek: 21-XII BuW (25); 6-I in een boom bij het Anem (15) tussen een groepje spreeuwen.

Krakeend: 7-XII BuW (5 m, 5 v); 22-XII BuW (15).

Kramsvogel: 13-XII BuW (40); 19-XII BuW (50); 21-XII BuW (30).

Kuifeend: 26-XII Olst, Soestwetering, Bruinsweg (16); 4-I plas bij de pont

Wijhe (2 m); 23-I Soestwetering, Boerhaarseweg (5).

Lepelaar: 3-XII BuW (3) overvliegend; 4-XII BuW plas bij de pont (4).

Middelste bonte specht: 1-XII BvL (1); 2-XII BvL (1); 4-XII BvL (1); 6-XII BvL (1); 8-XII BvL (1); 12-XII BvL (1); 6-I BvL (1).



Pimpelmees: 12-I tuin Den Nul (1)
Pimpelmees gezien die een groot deel van het achterhoofd mist! Een paar weken geleden zag ik hem ook al, maar ik kon toen - letterlijk - mijn ogen niet geloven. Op de foto hiernaast (© R. van Schaik) zie je aan de takjes op de achtergrond dat het geen gezichtsbedrog is. Zoiets heb ik nog nooit gezien...!

Putter: 30-XII gemeentehuis Wijhe (15).

Raaf: 23-I Soestwetering, tussen 't Hamel en brug van Boerhaar (2).

Ransuil: 22-I treurwilg plantsoen Weijtendaal, Wijhe (6); 25-I treurwilg plantsoen Weijtendaal, Wijhe (7).

Roodborst: 20-XII BvL (1) dagelijks in de tuin te zien.

Roodhalsfuut: 14-I DuW vanaf brug Fortmond (1).

Slobeend: 14-XI DuW (2); 5-XII DuW (2); 21-XII BuW (1 paar); 11-I binnenplas Fortmonderweg (4 m, 4 v).

Smient: 7-XII BuW (30 paren).

Sperwer: 5-XII Blomstraat Boskamp (1).

Spreeuw: 18-XI

Terstegetuinen (ca. 70).

Staartmees: 7-XII BuW (10).

Torenvalk: 13-XII BuW (1);

22-XII BuW (1); 25-XII BuW

(1); 7-I BvL (1); 9-I 't Anem

(1) biddend.

Waterhoen: 10-XII BuW plas

bij pont (10); 23-I

Soestwetering, Boerhaar (2);

23-I Soestwetering,

Hamelweg (2).

Wilde zwaan: 21-XII BuW

(3); 22-XII BuW (6); 2-I BuW

(4); 6-I BuW (8); 9-I 't Anem

(4) overvliegend; 9-I BuW (4).

Witgatje: 21-XII BuW (1); 22-

XII BuW (1); 24-XII BuW (1);

Ransuil

© M. Berendsen



25-XII BuW (1).

Zeearend: 17-I Fortmond voetgangersbrug (1) overvliegend.

Zilvermeeuw: 1-I BuW (300).

Waarnemers: Marijke Berendsen, Alfons Wiegink, Annet van der Veen, Jan Klungers, Roel van Schaik, Ronald Boerkamp, Claus van den Brink, Elly Smink-Niehoff, Willem Denekamp, Elly Luttkholt.

Contactadres vogelwaarnemingen:

Elly Luttkholt - vogelwaarnemingen#ivn-wijhe-olst.nl.

Wist u dat....

- IVN Natuureducatie meer dan 450 wandelroutes, fietsroutes en meerdaagse trektochten aanbiedt? Iedere maand worden er nieuwe unieke wandelingen en fietstochten toegevoegd. Laat je verrassen door de mooiste plekken in de Nederlandse natuur. Meer info vind je op <https://www.ivn.nl/overzicht-wandel-en-fietsroutes>.

- je de Grutto ook digitaal kunt ontvangen?

Op deze manier willen we vooral het milieu, papier, en kosten besparen. Dus, wil je de Grutto liever per mail ontvangen, stuur dan een mail naar redactie#ivn-wijhe-olst.nl.

Oplossing vogelsilhouettenraadsel

Pag. 2: ooievaar; pag. 3: boomklever; pag. 8: uil; pag. 10: Jan van Gent; pag. 14: kievit; pag. 29: merel; pag. 30: ijsvogel; pag. 32: watersnip; pag. 40: lepelaar; pag. 41: winterkoning;

IVN de Grutto en belastingaftrek

IVN de Grutto Wijhe-Olst is door de belastingdienst, al vanaf 1 januari 2008, geregistreerd als een ANBI-instelling. Registratienummer (RSIN) 816635286. ANBI staat voor Algemeen Nut Beogende Instelling.

Giften aan een ANBI-instelling kunnen een aftrekpost zijn voor de inkomsten- of vennootschapsbelasting. Om in aanmerking te komen voor de aftrek van periodieke giften, moeten de donateur en de ANBI de gift vastleggen in een overeenkomst met een minimale looptijd van 5 jaar. Voor periodieke giften geldt geen drempelinkomen of maximaal aftrekbaar bedrag.

Voor meer informatie, zie de website van de belastingdienst.

Wilt u van de regeling gebruik maken, neem dan contact op via penningmeester#ivn-wijhe-olst.nl.

Bestuur

Voorzitter	Elly Luttikholt Tel. 0570-523427	voorzitter#ivn-wijhe-olst.nl Veerstraat 17 8131 CB Wijhe
Secretaris	Roos van der Burg Tel. 06-49988778	secretaris#ivn-wijhe-olst.nl Marjolein 6 8131 GD Olst
Penningmeester	Michiel Faber	penningmeester#ivn-wijhe-olst.nl Herxen 14 8131 PG Wijhe
Lid	Ronald Boerkamp Tel. 0570-525243	Enkweg 40 8131 VJ Wijhe stadsvogel#ivn-wijhe-olst.nl
Lid	Ans Rijpkema Tel. 0570-523336	ans#ivn-wijhe-olst.nl (ledenadministratie) Hamelweg 12 8131 RV Wijhe

Contactpersonen werkgroepen

Natuur- en milieubeleid

VACANT

natuurmilieubeleid#ivn-wijhe-olst.nl

Landschapsonderhoud

Oege Verhagen tel. 0570-522765

landschapsonderhoud#ivn-wijhe-olst.nl

Amfibieën

Hanne Muskee tel. 0570-524933

padden#ivn-wijhe-olst.nl

Vogels

VACANT

vogels#ivn-wijhe-olst.nl

Stadsvogels

Ronald Boerkamp tel. 0570-525243

stadsvogel#ivn-wijhe-olst.nl

Roofvogels

VACANT

roofvogels#ivn-wijhe-olst.nl

Torenvalkkasten

Theo van der Linden

torenvalkkasten#ivn-wijhe-olst.nl

Uilen

Hans de Jonge tel. 0570-522629

uilen#ivn-wijhe-olst.nl

Weidevogelbescherming

Luud Steen tel. 0570-522362

weidevogel#ivn-wijhe-olst.nl

Heemtuin

Annet v.d. Veen tel. 0570-523937

Veermans Hof IJssel flora

heemtuin#ivn-wijhe-olst.nl

Planten

Leonieke Kruit tel. 0570-524835

planten#ivn-wijhe-olst.nl

Lezingen, excursies en

VACANT

cursussen

excursies#ivn-wijhe-olst.nl

Jeugd/IJsselnatuurkids

Michiel Faber

jeugd#ivn-wijhe-olst.nl

Facebook

Margriet Wegman tel. 0570-784034

excursies#ivn-wijhe-olst.nl

Website

Annet van der Veen tel. 0570-523937

webredactie#ivn-wijhe-olst.nl

Michiel Faber

webmaster#ivn-wijhe-olst.nl

Redactie De Grutto

Marth van Roij tel. 0570-522692

redactie#ivn-wijhe-olst.nl

Advertentieruimte in de Grutto voor ???

Hele pagina € 35,- per jaar
Halve pagina € 25,- per jaar
Kwart pagina € 20,- per jaar

Informatie: Michiel Faber, penningmeester#ivn-wijhe-olst.nl



Langstraat 8 Tel. 0570-521290
8131 BC Wijhe Fax 0570-524141

„DE ORANJERIE”

vanaf heden ook een aparte bar

Langstraat 33
8131 BA Wijhe
Tel. 0570-521236

Sponsors

IVN-afdeling De Grutto
en

Heemtuin Veermans Hof IJsselflora

Brandweer Wijhe
Landgoed de Gelder
Gemeente Olst-Wijhe

Landschap Overijssel
Zorgboerderij 't Hamel

Het IVN werkt aan een duurzame samenleving. Ons idee is dat betrokkenheid bij de natuur, duurzaam handelen stimuleert. Daarom laten wij jong tot oud de natuur dichtbij beleven. We verbinden hen met groene initiatieven rond natuur en maatschappelijke thema's zoals voeding, gezondheid en energie.



*Instituut voor natuureducatie
en duurzaamheid*

Verspreid over Nederland heeft het IVN zo'n 170 plaatselijke afdelingen met ca. 20.000 leden. In Amsterdam is het landelijke kantoor gevestigd. De afdelingen werken per provincie samen en organiseren leuke en leerzame activiteiten, voor jong en oud zoals: excursies, cursussen, tentoonstellingen en lezingen. In hun eigen omgeving zijn IVN-vrijwilligers regelmatig betrokken bij gemeentelijk overleg over natuuronderwerpen en verzorgen ze natuurlessen in het basisonderwijs.



Keukens Tuinmeubelen Interieurs

**keukenland
tuinmeubelcentrum** **WIJHE**

www.keukenlandwijhe.nl | www.tuinmeubelcentrumwijhe.nl